Rimaszombat 1915. Május 9. Megjelenik minden vasárnap. 19. szám. — XXXVI. évfolyam.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompa Mihály-utcza 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . . . 10 korona.
Félévre . . . . . 5 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

A mult hét a mi fegyvereinknek és a szövetséges fegyvereknek minden téren győzelmeket és előhaladást hozott.

A hármas entente egyes lapjai májusra igérték a világháboru igazi kezdetét: ha a kezdethez méltó lesz a folytatás és a bevégződés, ugy a középeurópai szövetség és a törökök igen meglehetnek elégedve a dolgok folyásával. Azt látjuk, hogy a háboru kilencz hónapja után a mi seregeink a német seregekkel együtt harczrakészek és a lefolyt óriás küzdelmek és nélkülözések után erősen offenziv szellemüek, készek jó vezetés mellett ujabb akcióba kezdeni, defenzivából offenzivába átmenni és az ellenséget váratlanul ott támadni nagy erővel, a hol legkevésbbé reméli. Ezek a váratlan rajtaütések és a nyomukban támadó sikerek jellemzik ujabban a német-osztrák-magyar hadviselést. Az ellenfél eddigi tulereje érzetében és hogy minél nagyobb hatást keltsen: trombitaharsogás és európai görögtüz fénye mellett jelentette be nagy támadásait, amelyek azonban néhány hét, vagy egy-két hónap mulva dicstelenül omlottak össze. A mi támadásaink ellenkező módon történnek: kezdetben magunk sem tudunk róla, csak a vezérek, azután megindul valamelyik sereg bizonyos irányban, találgatják: mit akar? több helyen is támadnak, végül nagyobb sikerek mutatják az offenziva hatását. Eddig azonban sikeres offenziváink egy idő mulva megakadtak vagy az ellenség számbeli tulerején vagy pedig az időjárás és a területi viszonyok viszontagságain.

Most talán a tavaszi időjárás meghozza a lehetőségét a szépen induló offenzivák folytatásának is és az ellenség számbeli erejének fogyatkozása is észlelhető ugy, hogy nem tud többé mindenütt avval a tulsulylyal föllépni, a mi megakaszt minden előhaladást.

Vezéreink ügyes számitására és harczosaink kitartására most nagy szükség van, mert csak igy lehet döntő csapásokat mérni az óriás ellenségre.

Első helyen áll és minket legközelebbről érdekel a nyugatgalicziai nagy harcz, a mely május 2-án és 3-án váratlanul, de elhatározott tervek szerint tört ki és még most is folyik s kivánatos, hogy következményeiben minél tovább folytatódjék. Ez a hatalmas ütközet a sárosmegyei határtól északra, Gorlicze táján kezdődött a mi legfőbb hadvezetőségünk tervei szerint s a német hadvezetőség teljes egyetértésével. A mieink heves támadása előbb Gorlicze körül törte át az ellenség megerősitett hadvonalát, majd a Dunajecz és a Visztula egyesülésénél álló seregeink kierőszakolták a Dunajeczen való átkelést és a Dunajecz tulsó oldalán keményen harczolnak az ellenséggel. Ilyen módon két nap alatt 100 kilométer hosszu fronton: a Kárpátoktól a Visztuláig megverték és megfutamitották az orosz seregeket, amelyek menekülve vonultak hátrább, sok foglyot, ágyut, gépfegyvert és más municiót hagyva zsákmányul a mi csapatainknak, akik azóta is kevés pihenéssel kitartóan üldözik az orosz seregeket kelet felé. Bár a foglyok számára és a zsákmány mennyiségére lapunk külön kiadásában is közölt számok hivatalos helyről nem nyertek megerősitést: de azért minden jelentés azt irja, hogy a foglyok és a zsákmányok száma még egy ideig nem állapitható meg, mert az előnyomulás igen gyors és óráról-órára növekszik a szám. Napok mulva fognak csak biztos adatokat adhatni a foglyok, ágyuk és más elfoglalt dolgok mennyiségéről.

A győzelem tehát megvan és pedig olyan hatalmas győzelem, a melynek jelentősége nagyobb a fényes mazuri diadalnál is, még ha talán a foglyok és zsákmányok száma nem emelkednék is annyira, mint a hires mazuri győzelemnél. — A nyugatgalicziai győzelemnek óriási stratégiai fontossága van, a mit a legnagyobb angol világlap a „Times“ is siet elismerni, bár az orosz lapok még csak annyit irnak, hogy a Kárpátoktól a Visztuláig igen erősen és hevesen támadnak az osztrák-magyar-német szövetséges hadak.

A nyugatgalicziai győzelmes nagy ütközetnek máris meg van az a fontos következménye, hogy a jelentések szerint belesodródott a harczokba a kárpáti orosz hadsereg sárospempléni része is és kezdenek a magyar határ megszállott erős hadállásaiból visszavonulni, a mi természetes is, mert ha nem sietnek, akkor a mi galicziai seregeink hátbatámadják őket s igy reánk nézve még talán jobban ütne ki a dolog.

Ilyenformán, mivel a visszavonuló kárpáti seregeket a mieink üldözik: a harcz most már 150 kilométeres frontra nyult ki.

E mellett Gorliczétől keletre egy magaslati vonalon álló orosz sereget ugy látszik, sikeresen fognak átkarolni és igy a győzelem további eredményei beláthatatlanok és most még ki nem számithatók.

Gyors, győzelmes előnyomulásunk következménye lehet a Nidánál: Déli Lengyelországban álló orosz sereg visszavonulása is, mert azokat is épen ugy hátban fenyegeti a mi galicziai előnyomulásunk.

Legyünk tehát jó reményben: ezt a nagy győzelmet méltán ünnepelhettük meg, mert ez bevezetése lehet a döntő diadaloknak. Kitartásra azonban tovább is szükség van, mert az ellenség, bár megtört, de még mindig elég erős és nem lehet elbizakodnunk vele szemben.

Legjobb erre nézve is a nagy német államférfi: Bismark szava szerint igy gondolkozni: „Istentől félünk csak, senkitől mástól ezen a világon!“ Ez a hit bámulatos erőt ad az egyeseknek és a népeknek.

Galiczia déli részén, illetőleg az uzsoki szorostól keletre szintén tart a mi seregeink lassu, biztos előnyomulása. Ott a terep nehéz, gyors előnyomulást nem igen enged erős ellenséggel szemben.

De az egész óriás keleti harczvonalon hatalmas mozgás vonult végig a tavasz fuvalmára. Skiernievicze mellett is nagy harcz folyt és a jelentés szerint nagy veszteséggel verték

meg az orosz sereget. Ez pedig Varsótól nem messzire történt.

Harczoltak tovább északra is a németek. Igy Augusztovtól keletre, Lomza táján, Kalváriánál s az oroszokat visszaverték. De a németek uj hadimüveletei közt nagyon fontosnak látszik a legészakibb hadjárat, a melyben mintha Hindenburg tervére ismernénk. Ez Kurland ellen indult meg jókora erővel és mivel az oroszok ott csak kicsiny seregekkel állanak, maga a német előhad megbirkózott velük. Ilyen módon Libau tengerparti várat elzárták Oroszororszagtól, az összekötő vasutvonalat elromboltak és már az előhadak Riga kapui előtt állanak. Ki tudja, nem akar-e Hindenburg egy kirándulást tenni az orosz főváros: Szankt-Petrograd rémületére? — Annyi bizonyos, hogy a legfőbb vasuti vonalakat és a fő orosz hadseregek összeköttetését a tővárossal egész komolyan fenyegeti. Hogy mivé fejlődik ez az északi hadjárat? most még beláthatatlan, de máris hatalmas területet eltoglalt Oroszország termékeny részéből.

A nyugati harcztéren a németek folytatják Flandriában győzelmes előnyomulásukat és az angolok nem tudnak előttük megállani ugy, hogy Ipernhez közelednek. Egyuttal Dünkirchent 30 kilométer távolságból nagy sikerrel bombázták s evvel nagy meglepetést okoztak az ellenségnek.

Francziaországban és Elszászban is tettek kisebb előnyomulásokat és a franczia seregek támadásait mindenütt visszaverik az ellenség nagy veszteségével.

A Dardanellák mellett is rosszul áll az entente ügye. Hajóhadak és szárazföldi seregek kombinált támadásával próbálkoznak az angolok és francziák, azonban a török sereg résen van és a partraszálló csapatokat vagy a tengerbe kergeti vagy nem engedi őket a hajóágyuk védelme alól kivonulni. Igy azután az eredmény semmi. Az orosz flotta gyönge próbálkozásai sem sokat érnek el a Boszporusz mellett.

A Kaukázustól délre folyó harczokban jelentések szerint a törökök győznek; a szuezi csatornánál is voltak kisebb összeütközések.

A japán-kinai konfliktus még mindig tart és nem lehet tudni: lesz-e belőle háboru vagy megtudnak egyezni?

A gömöri ref. egyházmegye ünnepe.

Május negyedike . . . A helybeli református templom tornyán nemzeti szinü zászlót lenget a májusi szellő, s jelentőségteljesen hivja fel a járó-kelők figyelmét a templomba tóduló sokaság, az ünnepi mezbe öltözött egyházi és világi előkelőségek serege . . . S bár a téren hétköznapi a forgalom, a lelkekben ünnepi hangulat uralkodik, s a templomba lépve látjuk, hogy valóban ünnep van; szép ünnep, mely az Isten házába vonzza az egyházi és világi, köz- és társadalmi élet notabilitásait, olyan ünnep, mely ismét összehozza a sziveket és lelkeket, s ujabb alkalmat ad a felekezetek közötti testvéries együttérzés bensőséges, meleg megnyilvánulására.

Mert a református egyházmegye gondnokavató diszes közgyülését ilyen különleges ünneppé avatta társadalmunk felekezeti különbség nélkül megnyilatkozott jóérzése és rokonszenve, s a közgyülésen és ezt követő ünnepi banketten lelkes szavakkal jutott kifejezésre az az őszinte és osztatlan becsülés és tisztelet, mely a puritán jellemü egyházi és világi téren egyaránt buzgón és rátermettséggel fáradozó, érdemes uj gondnokot: *Lukács Gézát* övezi.

A beiktatás lélekemelő, szép ünnepély keretében folyt le, s itt átadjuk a szót tudósitónknak:

Folyó hó 4 én délelőtt 10 órakor a református templom padsorait a gömöri ref. egyházmegye közgyülésén megjelent diszes közönség töltötte meg. Ott láttuk a református és evangelikus egyház előkelőségeit, a gömöri és kishonti ág. ev. esperesség tekintélyes számu küldöttségét *Terray* Gyula udv. tan. főesperes, *Kubinyi* Géza főispán, felügyelő, csetneki *Gyürky* Pál főesperes és *Medveczky* Sándor felügyelő vezetésével, a vármegye, város, kir. törvényszék, pénzügy, főgimnázium, állami elemi iskolák, stb. stb. képviselőit, s az egyházi, társadalmi és egyéb intézmények vezetőit stb. stb., kiket *Simon* Mihály ref. lelkész fogadott. A padsorok egyrészét diszes hölgyközönség foglalta el. A padok előtt egyik oldalon az egyházi, másik oldalon a világi tanácsbirák helyezkedtek el.

Az egyházi énekeket *Orosz* István — jelenleg katonai szolgálatot tevő ujpesti áll. iskolai tanitó — kisérte orgonán, s egy magánéneket is adott elő gyönyörüen. Majd pálóczi *Czinke* István esperes mondott magasszárnyalásu, szivhez szóló imát, melyet valódi áhitattal hallgattak meg. Isten áldását kérte a gyülekezetre és a vezetőül megválasztott uj őrtállóra, ki bölcsességet, igazságot és segedelmet kér e pillanatban a Mindenhatótól, s kinek hosszu, áldott életet és sikeres munkásságot kiván. Majd gyönyörü szavakkal kéri Isten áldását koronás királyunkra és a kormány érdemes fejére s végül fegyvereink győzelmeért küldött buzgó fohászt a mennyei Atyához.

Az ima után *Lengyel* Ivánné mély érzéssel, szépen előadott magánéneke következett, mire megjelent az Ur asztalánál festői diszmagyarba öltözve kövecsesi *Lukács Géza* egyházmegyei uj gondnok *Czinke* István esperessel és *Réz* László egyházmegyei főjegyzővel együtt.

Czinke István esperes az ünnepi közgyülést megnyitja, s bejelenti, hogy a gömöri ref. egyházmegye 45 anyaegyháza csaknem egyhangulag kövecsesi *Lukács* Géza tanácsbirót választotta

TÁRCZA.

Horthy Szabolcs temetése.

Érdekes közleményt küldött nekünk Gömörcserepes község derék ev. lelkésze: *Dzurányi* Dezső, ki tábori pap s ilyen czimmel az „Evangelikus Őrálló“-ban irja le a harcztéren elesett szolnoki főispán temetését:

„Novoradomskban voltam deczember 30-án. Kis szobám asztala mellett a németországi Rosenberg evangelikus parókiájáról hozott apró karácsonyfa kigyóhosszuságu gyertyáinak fénye mellett merengtem. Az idő este nyolczra járt.

Aznapi kórházi látogatásom felett tünődtem. Egy „Gefecht“ harczosai kerültek be. Mieink és elfogott oroszok egyaránt. Egy terembe jutottak. Az egyik orosz takaróját egészen a fejére huzta. Huszárjaink, bakáink mosolyognak, nevetnek. Kérdem, mi felett? Az imposztorok még ott sem nyugosznak. A kozák mellett fekvő baka gyanusan simogatni kezdte a takaróját, mintha a sebesült fogoly közeli végét jelezné. Az orosz megértette a gesztus jelentőségét és elkeseredésében a fejét is a takaróba burkolta. Megintem az incselkedőket, majd tört orosz nyelven oda szólok a bátyuskának, hogy ez csak baka tréfa. Bizalmatlan! Megmondom neki, hogy lelkész, szviastyenik vagyok. (Hiába emliteném, hogy pópa, mert ilyet körszakál nélkül nem ismer.) Ajka körül mosoly játszadozik. Tudja, nem kell tőlem tartania. Irkutzk vidékéről való. Két gyermek apja. Könnyezik mikor róluk beszél. Vigasztaló, bátoritó szavaimra egy hálás tekintet a jutalmam.

Merengésemből kopogás ébreszt fel. Szomszédom a losonczi Rakottyay hadnagy lép be egy huszárkapitány kiséretében. Bemutat, Beőthy Pál képviselőházi elnök Őexcellenciája a látogatóm. Helyet foglalnak. Horthy Szabolcs temetése végett keresett fel. A huszárfőhadnagy már egy hónapja eltünt. Rakottyay hadnagy autóturája alatt értesült holtteste megtalálásáról. Mikor a kegyelmes urnak ezt bejelentették, a távolból azonnal Novoradomskba utazott, hogy a halottat agnoszkálja. Arra kért, miszerint másnap délután végezzem el a temetési szertartást. Bár a rosszullét jelei mutatkoztak rajtam, készséggel rendelkezésére álltam.

Másnap kora reggel Őexcellenciája autón kiment a helyszinére. Egy bokor tövénél feküdt a főhadnagy. Fejlövést kapott. Ide vánszorghatott és minden segitség nélkül kiszenvedett. Iratai, „Legitimationszettl“-je hiányzottak. Szikár ember létére arczvonásai nem változtak. Holttestének baja nem esett. Neve bluza bélésébe volt bevarrva. Ő volt, Horthy Szabolcs.

Az alkony már lebocsátotta sötét fátyolát, mikor Rakottyay hadnagy autója 5 órakor báró Kazy őrnagy lakására vitt. Őexcellenciája Horthy Szabolcs életrajzának egy üvegdugóval ellátott lapos palaczkba való betevésével volt elfoglalva. Azonnal indultunk. A koporsóba helyezett holttestet közönséges három deszkából álló lengyel szekéren vontatta egy paraszt két szánalmas gebéje. A sáros uton Őexcellenciája, Rakottyay hadnagy és csekélységem haladtunk közvetlenül a kocsi mögött. Utánnunk báró Kazy és még két tiszt lépkedett. Ez volt a teljes gyászkiséret.

Az előtünt csillagok fénye mellett félhat órakor értünk a temetőbe, hol a bejárat közelében jobb oldalt temettük el következőképen Horthy Szabolcsot:

Atyánk, Istenünk! A Te szent nevednek segitségül hivása mellett kezdjük meg ezen szomoru szertartásunkat, mellyel a hazáért hősi halált halt bajtársunknak ez idegen ellenséges földön az utolsó, a végtisztességet igyekszünk megadni. A Te szent Lelkednek bátoritó és vigasztaló ereje legyen rajtunk. Ámen.

Testvéreim! Honfitársaim! A késő őszi estéken mily sokszor gyönyörködtünk édes magyar hazánk földjén a derült égboltozat millió nyi csillagjában. Ezen idő táján nagyobb számban hulló meteor vakitó tüzes fényével szinte fájdalmasan érintett minket, hogy magas, égi pályáját elhagyva eltünt a mélyben.

Hazánk felett e háborus időszakban szintén milliónyi csillag ragyog azon hősök képében, kik fényes lelkesedéssel, lángoló hazaszeretettel küzdenek a szabadságért, dicsőséget szerezve önmaguknak és a hazának. Ó mily sokan estek le a vitézség, a hősi bátorság zenitjéről meteorként idegen földbe, hogy távol erdőkoszoruzta bérczes és aranykalászokban pompázó édes hazánktól találják meg örök pihenésük helyét.

Ily fényes csillagja volt a magyar vitézségnek, a hősi bátorságnak e koporsó lakója: Horthy Szabolcs huszárfőhadnagy, Jásznagykunszolnokvármegye főispánja, a heves nagykunsági ref. egyházmegye gondnoka, kinek tetterős, fáradhatatlan politikai, társadalmi és egyházi munkásságának szövétneke élete delén kihamvadt. Hogy az ő eleste mily vesztesége hazánknak, ezt igazán csak a magas kormány, szeretett vármegyéje — az ő büszkesége, — annak tisztviselői kara és közönsége, egyházmegyéjének tagjai tudják teljesen átérezni. Mint katona példás, első az elsők között, mint tisztviselő buzgó, lelkiismeretes, rend és igazságszerető volt; mint egyházmegyei gondnok teljes szivvel-lélekkel munkálkodott egyháza felvirágoztatásán, mint embert és barátot a jóindulat és hüség jellemezték.

Ezt a fényes csillagot kell most nekünk idegen ellenséges föld hantja alá temetnünk. Ti fényes égi csillagok, hü késéri az ő életpályájának, melyek beragyogtátok bölcsőjének és müködésének hajlékait, ó tündököljetek itt a távolban is sirhalma felett.

meg gondnokká, kit felkér a hivatalos eskü letételére. Az esküminta Réz László főjegyző olvasta s az uj gondnok érczes hangon fogadott hüséget egyházmegyéjének, mire Czinke esperes meleg szavakkal üdvözölve kiemelte, hogy őszinte örömére szolgál ilyen elnöktárs mellett — ki a kötelességteljesités valóságos példaképe — az egyházmegye élén müködni, s annak javát előmozditani. Lelkes éljenzés által kisért jókivánságok között nyujtotta át a hivatalos pecsétet, mire általános figyelem között emelt szót *Lukács* Géza gondnok, s a következő lendületes, szép s a felharsanó éljenzésektől gyakran megszakitott beszédet mondta:

„*Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!*

E reám nézve jelentős és megtisztelő napon, amidőn hitsorsosaim egyházközségeinek oly impozáns többségü akaratnyilvánitása folytán a gömöri ref. egyházmegye gondnoki állására megválasztatván, esküttételem és az ezzel egybekötött formaságok megtartásával állásomba beiktatva lettem, kedves kötelességemnek ösmerem legelsősorban is szivem teljességéből mondani köszönetet mindazoknak, akik ez állás betöltésénél engem bizalmukkal megtisztelni jónak láttak. Felemelő az a tudat, hogy jelen állásom elnyeréseért sem közvetlenül, sem közvetve közre nem jártam; megválasztásom tehát csaknem az osztatlan tisztelet és szeretet élő bizonyságának jelképe.

Bevett szokás a gondnoki beiktatásnál bizonyos programm elmondása, mely az illetőt köztevékenysége utján vezérelni fogja. E tekintetben az én helyzetem ép oly világos, a milyen könnyü is, mert programmomat eddigi nyilvános pályámon követett eljárásom adja meg.

Többször hallottam elhangzani ama kijelentést: „Szeretem a magamét és tisztelem a másét". E szépen hangzó s követésre méltó megnyilatkozás azonban az én tapasztalatom szerint nem minden alkalommal váltatott be; volt módom megfigyelni, hogy aki e komoly szót előttem kiejté, szerette ugyan a maga vallását s azért tán vértanuságra is kész lett volna; ellenben a más felekezet iránti tisztelete nem felelt meg a suum cuique fenséges szemjének!

Több mint 32 éves egyházi müködésem egész ideje alatt volt alkalmam hithüségemről, buzgalmamról s egyházam iránti mélységes szeretetemről bizonyságot tenni; de amidőn ezeket gyakoroltam, sem érzelemben, sem gondolatban, még kevésbé cselekedetben nem vétettem a más vallásokat méltán megillető tisztesség és tisztelet ellen; szerény tehetségemmel épitettem ref. egyházamnak jól megalapozott sziklavárát, de örömmel tekintettem a többi egyházak fejlődésére is.

És másként cselekedni helyesen nem is szabad! Hisz sem család, sem társadalom, sem az édes haza boldogsága nem nyugodhat erős oszlopokon vallás és hitbeli alapok nélkül; napjainkban pedig, a midőn hivalkodásukban sokan csak a „*tudás*" gyümölcseit akarják élvezni; amidőn a hitökben megtántorodottak a „legfőbb valóság" létezését is botorul megtagadják; amidőn a faji jelleg önállósitására irányuló törekvés oly kétségtelenül jelentkezik, minden lehetőt el kell követnünk a minden jó kutfejét képező vallásosság terjesztésére, mely édes mindnyájunkat egy atya gyermekeiül karol fel, bármely szertartás szerint is dicsérjük az Urat. Nekünk tehát, reformátusoknak, akiket faji külömbözőség szét nem tagol, kétszeresen, sőt sokszorosan kell tisztelnünk azon egyházakat, a melyek ily kedvező helyzetben nincsenek, de a melyek a vallás egise alatt Isten, ember és hazaszeretetre tanitanak és ennek szolgálatában az egymáshoz tartozandóság magasztos eszméjének az emberi szivekbe ójtásával testvérekké igyekszenek tenni az e hon határain belől lakozó bármely nyelven beszélő honfitársainkat.

Az 1848: XX. t. cz. kimondotta a vallásfelekezetek közötti tökéletes egyenlőséget és viszonosságot s azt, hogy a bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségletei közálladalmi költségek által fedeztessenek. A közben jött sulyos idők ezen törvény életbeléptetése elé elhárithatlan akadályokat görditének. Tagadhatatlanul van e téren igen megbecsülendő haladás, de az egyenlő elbánástól még vajmi messze állunk.

Mint minden jó protestáns embernek, nekem is hő óhajtásom ezen törvény teljes végre hajtása s ez érdemben állásommal egybevetett kötelességnek tartom minden erőmmel közremüködni, anélkül azonban, hogy törvényesen megszerzett örök jogok sérelmet szenvedjenek. Nem kivánom tehát a másét, a saját jogainkhoz azonban törhetlenül ragaszkodni fogok.

De a midőn ezen állásfoglalásomról nyilt bizonyságot teszek, annak is őszintén kifejezést kivánok adni, hogy egyházam erkölcsi és anyagi fejlesztése érdekéből hathatósan munkálkodni kivánok s e téren való müködésemhez tisztelt és szeretett Esperes urunknak, valamint a nagytiszteletü egyházmegye közönségének jóakaratu és bölcs közremüködését kérem és várom, jól tudván azt, hogy csak vállvetett erőkkel lehet érdemleges eredményeket felmutatni s tudatával birok annak is, miként a nemtörődömség s az átkos közöny a legnemesebb eszméknek is megássa a sirját.

Protestáns egyházunk erősségét az egyházi és világi tényezők harmonikus összeölelkezésének köszöni. Felösmerte ezt utóbbi évtized alatt maga a külömben ugyis hatalmas róm. kath. egyház is, hol a világi elem bevonására mindinkább nagyobb suly fektettetik. Épen azért nagy lelki aggodalmakkal láttam egy időben felszinre verődni olyan — ma már hála a jobb belátásuaknak elpihent — áramlatokat, amelyek igen könnyen a világi elem elkedvetlenitésére és háttérbe szoritására vezethettek volna, kimondhatlan erőveszteségére, sőt egyenes veszedelmére protestáns anyaszentegyházunknak.

Midőn azonban a világi elem eddigi befolyásának fenntartása mellett lándzsát törni kész vagyok, ép oly meggyőződéssel hangoztatom a papi kar tekintélye müvelésének szükséges voltát. Korunkban, amidőn — fájdalom — egyházközségeinknél oly annyira kell nélkülöznünk az eddigi zászlóvivő középosztály irányitását, még fontosabb hivatás vár egyházi férfiainkra. Nekik kell ugyanis pótolniok a hiányt, az ő szent és hazafias feladatuknak kell tekintenünk a nép józan vezetését a lelkiek mellett gyakran még a világi téren is. Hivatvák ők a lelki megerősités és vigasz nyujtáson felül képzett világi férfiainkkal egyetértve népünknek az élet külömböző viszonylatai között tanácsadásra s a társadalmi közéletnek a körültekintő, gondos atya módjára való vezetésére is. Épen ezen okokból a papi nevelés keretét a jogi tudás bizonyos mérvével s a társadalmi közismeretekkel kiszélesitve szeretném szemlélni.

Mit szóljak tanitóinkról? Hisz tudjuk édes mindnyájan, miként ők a magyar nemzeti nevelés egy-egy erős bajnokai, akik lankadatlan buzgalommal hintik a közmüvelődés, a tudás magvait. Az ő lelkes munkásságoknak élő bizonyságaként büszkén kell megállapitanunk hiveink fokozottabb képzettségét s az élet viharaival szemben felkészült voltát. Ezen tanférfiakat méltányolni, megbecsülni erkölcsi kötelesség s őket a cselekvés teréről leszoritani nem szabad. Fenn kell tartani iskoláinkat s ezen szabály alól csak akkor tehetünk kivételt, amidőn annak terhét egyházközségeink elviselni valóban képtelenek, ez esetben azonban gondos körültekintéssel kell ügyelnünk arra, hogy gyermekeink kalvinista vallásunk tiszta hitelvei szerint részeltessenek valláserkölcsi nevelésben.

Az élet küzdelmeiben én is szenvedtem már szivemet égető vérző sebeket, amelyek behatása alatt megrendült bennem az emberek jó érzésében és eljárásaik tisztaságába vetett hitem, bizodalmam! Kimondhatom Isten szent házában ez elitélő szavakat azért, mert ugy magánéletemben, mint köztevékenységem mezején mindig egyenes utakon jártam s a reám bizottak körül személyválogatás nélkül mindig csak jót cselekedni, érdemeket megjutalmazni, mindenkinek egyenlő mértékkel mérni s a rátermettséget honorálni kivántam. Gyógyitó balzsamként hat tehát egész valómra egyházmegyénk gondnoki állására történt fényes megválasztásom legkülönösebben azért, mert e tény által eddigi hü sáfárkodásomért megkoszoruzva látom magamat s mintha hallanám a szózatot: „Jól vagyon hü szolgám, kevesekben voltál hü, — többre bizlak ezután."

Ezen elvek mellett óhajtom én társelnökömmel teljes egyetértésben kormányozni a gömöri ref. egyházmegye hajóját aként, hogy cselekedeteimből a krisztusi szeretet sugározzék ki, mely megbocsájtani tud, bosszura nem képes, jót tenni pedig akar; de önmagamnak más jutalmat, mint amit a jól elvégzett munka utáni megnyugvás nyujt s amelynek nyomán egyházmegyém közönségének hőn óhajtott szeretetvirágai nyillanak, nem kivánok és el sem fogadok.

Kérem a mindenható jó Istent, aki az igazakat soha el nem hagyja, hogy ezen törekvésemben legyen állandóan mellettem, bensőséggel szeretett egyházmegyém közönségét pedig, hogy nehéz és felelősségterhes munkámban hü munkatársam legyen.

Ezek elmondása után magamat a nagytiszteletü egyházmegye mindig tapasztalt jóindulatába ajánlom."

A beszéd elhangzása után *Réz* László az egyházmegye aranytollu főjegyzője üdvözölte az uj gondnokot. Büszkén tekint végig a gondnok nehéz idők közepette, széleskörü befolyással, nagy tudással és bőséges tapasztalatok által irányitott, hasznos és sikeres munkásságára. Mikor a gömöri ref. egyházmegye kis köztársasága az egyik kormányzói állást Lukács Gézával betöltötte, meg volt győződve, hogy érdemes és méltó férfiut választ, kit ismernek, s kiről tudják, hogy egyenes, nyilt, tiszta jellem, puritán férfiu s a kultura és egyház lelkes hive. Ezsaiás

---

A derék nem fél az idő mohától
A koporsóból kitör és eget kér.

Te pedig Atyánk, Istenünk, kinek szent akaratából legdrágább kincsét, munkás életét áldozta fel a haza oltárára, adj csendes pihenést megfáradt szolgádnak. Vigasztald meg szent lelked erejével a gyászolókat. Vedd oltalmadba hazánkat, segitsd győzelemhez seregünket. Szent neved legyen áldott most és mindörökké. Amen. Miatyánk. Áldás:

Ama nemes harczot megharczoltad, futásodat elvégezted, a hitet megtartodtad, végezetül nyerd el az örök élet koronáját, melyet adjon meg neked az Ur, ama igaz biró a mennyekben. Amen.

Beöthy Pál: „Isten veled Horthy Szabolcs, te derék ember, te egész ember".

A gyászkiséret letérdepelt és mindnyájan halkan egy rövid fohászt rebegtek el az egek Urához.

A temető fái között hideg szél suhant végig. Mintha onnan fentről a hadak utjáról a jó Csaba vezér táborából a Horthy Szabolcs utolsó üdvözlete lett volna a hüséges baráthoz.

Másnap a kór teljesen levert lábamról, hastyphusba estem.

Dzurányi Dezső, ev. tábori lelkész.

A „Rimaszombati Agyagipar és Kályhagyár"
gyártja az ország legjobb tüzálló agyagjából minden szinben és legmodernebb kivitelben
diszes cserépkályháit.

prófétára hivatkozva, mondja: „Emeld fel szemeidet és lásd, hogy mindezek megjelentek itt körülötted“ s hozzáteszi, hogy: tisztességtételre. S a megjelentek minden drágaságnál drágább kincset: az egyházmegye őszinte, igaz szeretetét hozták magukkal ajándékul. Ezt azzal az imaszerü óhajtással hozta, hogy az uj gondnokot áldja meg az Isten jó egészséggel és erővel, hogy az egyházmegye kormányát sok-sok éven át vezesse!

A szép beszéd nyomán lelkes, meleg éljenzés fakadt, mire a gömöri evang. esperesség küldöttségének szónoka: *Terray* Gyula főesperes, majd a kishonti esperesség képviselőinek szónoka: *Medveczky* Sándor s végül a rimaszombati ref. egyház presbiteriuma élén *Samarjay* János főgondnok üdvözölte szép beszéddel az ünnepeltet, ki őszinte, keresetlen szavakkal mondott hálás köszönetet a figyelemért és jókivánságokért.

Ezzel a templomi ünnepség $^1/_2$12 kor véget ért s a közgyülés a polgári leányiskola tornacsarnokában nyert folytatást. Ezen közgyülés lefolyásáról — a közlendők nagy halmaza miatt, csak jövő számunkban referálhatunk.

1 órakor a megyeház nagytermében 150 teritékü bankett volt, melyen az összes felekezetek képviselői jelen voltak s az asztalfőn *Lukács* Géza, *Kubinyi* Géza főispán és *Czinke* István esperes között foglalt helyet s szemben vele ült *Sörös* Béla losonczi református lelkész.

A pohárköszöntők sorát *Czinke* István esperes nyitotta meg; ragyogó ékesszólásának mesteri alkotása volt az a pohárköszöntő, melyet koronás királyunkra mondott.

Utánna *Réz* László főjegyző, rozsnyói lelkész köszöntötte fel Lukács Gézát és családját.

Ruszkay Gyula tanácsbiró, jánosii lelkész pedig meleg, szép szavakkal éltette az ünnepelt elődjét: *Bornemisza* Lászlót.

Lukács Géza az egyházmegye figyelmeért, kegyességéért és jóságáért a fehér asztalnál is köszönetet mondva, az egyházmegye és hivei jóléteért emelt poharat.

Diószeghy Dezső tanácsbiró a világi tanácsbirák nevében éltette az uj gondnokot.

Pósa Lajos egyházi tanácsbiró, nemesradnóti lelkész a vendégeket: a gömöri és kishonti ev. esperesség, továbbá a rimaszombati róm. kath. egyház és az izraelita hitközség képviselőit köszöntötte fel talpraesett tósztban.

Kubinyi Géza főispán az alispánnét éltette meleg szavakkal.

Buzy Barna kövecsesi ref. lelkész községének: az uj gondnok szülőhelyének meleg üdvözletét és jókivánságait tolmácsolta.

Gyürky Pál főesperes az uj gondnokot éltette, kit szivből, őszinte szeretettel és nagyrabecsüléssel ünnepelnek a megyei ágostai evang. hitfelekezetüek is.

Széman Endre prépost abból az elvből kiindulva, hogy a vallás óriási erkölcsi ereje képezi az állam és társadalom fejlődésének alapját, gyönyörüen fejtegette, hogy nagy czélokat csak kezet fogva, egyesült erővel s az igazság utján haladva lehet elérni. Üdvözli az igazság egyenes utján haladó uj gondnokot és müködéséhez készséggel felajánlva támogatását, szép családjáért ürit poharat.

Dr. *Fornét* Gyula vármegyei főjegyző az egyetértés, szeretet és béke ünnepének tekinti e napot a mai nehéz idők közepette s a lélekemelő ünnepély alkalmából a megyei tisztikar nevében és megbizásából tolmácsolja a legszivélyesebb és legmelegebb üdvözletet és jókivánságokat az uj főgondnok előtt.

Kubinyi Géza főispán lendületes, szép szavak kiséretében emelt poharat a harcztéren küzdő dicső honfiakért.

Gyürky Pál főesperes Czinke Istvánt, az egyházmegye lánglelkü esperesét köszöntötte fel, mire

Dr. *Kovács* László polgármester emelt szót, ki előtt az uj gondnok többször kijelentette, hogy Rimaszombatot, mely város közönsége mindig meleg szeretettel és ragaszkodással viseltetett, a diszpolgársággal is kitüntetett ünnepelt iránt második szülőföldjének tekinti, e város közönsége nevében nyujtja át az elismerés koszoruját azzal a kivánsággal, hogy áldja meg a magyarok Istene az ő további müködését is!

Bihary István kir. s. tanfelügyelő a tanitóság nevében emelt poharat az uj gondnokért, ki nyomban felszólalt s megköszönve tisztviselőtársai meleg megemlékezését, elismeréssel szólt az egyházmegyei tisztikar és a tanitóság buzgó müködéséről.

Kemény Lajos, a költői lelkü osgyáni lelkész gyönyörü szavai lekötötték a hallgatóság figyelmét. Hazafias lendülettel és fenkölt szavakkal emelt poharat fegyvereink győzelmeért, mire az egész társaság felemelkedett s elénekelte a Himnuszt. Feledhetetlen, gyönyörü jelenet volt ez.

Czinke István szólalt fel eztután s megemlékezve arról, hogy a templomban buzgón imádkozott a kormány fejeért, e helyen is felhivja az ünneplőket, hogy üritsenek poharat Magyarország ma legnagyobb fiáért: gróf *Tisza* Istvánért! (Lelkes éljenzés.)

Még *Dusza* János emelt poharat *Bornemisza* Lászlóért és a jelenlevő katonatisztért: *Pöcher* Gyula századosért és *Szabó* József kozma, mint a rimaszombati ref. presbiterium legidősebb tagja, éltette *Lukács* Gézát.

Végül *Kemény* Lajos a háboruban megvakult hős katonákról emlékezve meg, gyüjtést rendezett ezek javára s ezzel a bankett véget ért.

*

A tiszai ref. egyházkerület főgondnoka: *Dókus* Ernő cs. és kir. kamarás következő táviratot küldte *Czinke* István espereshez:

„Gömör örömünnepében igaz szivvel veszek részt a távolból. Mindenható adjon gondnoktársamnak időt, erőt nagy képességeit egyházmegyéje javára értékesithetni.

Dókus Ernő.“

Báró *Ragályi Balassa* Ferencz az egyházmegye oszlopos férfia táviratban mentette ki a beiktató közgyülésről való elmaradását.

Vármegyei diszközgyülés.

Gömörkishontvármegye törvényhatósága folyó hó 7-én tartott közgyülésén ujabban is kifejezést adott hazafias lelkesedésének és hagyományos érzelmeinek, melyek mindannyiszor megnyilatkoznak, ha erre alkalom kinálkozik. Most hősiesen küzdő hadseregünk által elért szép eredmények váltották ki a lelkesedés és elismerés meleg érzését s a hazafias felbuzdulást, melynek impozáns kifejezést adott a törvényhatóság.

A közgyülés előtt a róm. kath. templomban tartott ünnepi istentiszteleten vett részt a törvényhatósági bizottság az összes állami és városi intézmények képviselőivel együtt. A törvényhatósági bizottság tagjainak és a tisztviselőkarnak tekintélyes küldöttségét *Kubinyi* Géza főispán és *Lukács* Géza alispán vezette a templomba.

A templomból visszatérve a megyeházára, *Kubinyi* Géza főispán szivélyesen üdvözölte a megjelent nagyszámu bizottsági tagokat, kik felállva elénekelték a magyar Szózatot, melynek elhangzása után főispán diszközgyülés tartását inditványozta. Kiemelte, hogy a mai nehéz küzdelemhez igazságos ügyünket védő Isten nevében fogtunk, s örömben, bánatban csak hozzá fordulhatunk, azért voltunk az Isten házában, most pedig a harcztérről érkezett kedvező hirek által kiváltott magasztos érzés közepette inditványozza a diszközgyülés tartását, s midőn ezt megnyitja, három inditványt terjeszt elő s érzi, tudja, hogy ezek mindenike a vármegye közönsége érzelmeinek kifejezője lesz.

Első inditványa az, hogy bölcs uralkodónknak, ki hosszu dicsőséges uralkodása alatt mindig a békének volt hive és terjesztője s most a reánk kényszeritett háboruhoz nyugodt megfontolással adta hozzájárulását, hadseregünk legujabb győzelme alkalmából jobbágyi hüséges hódolatunkat táviratilag fejezzük ki. Második inditványa a hadseregnek és a hadseregfőparancsnokságának szól. Az élet-halálharczba az egész ország egy érzelemmel, egy akarattal ment bele s a küzdelemből minden becsületesen és nemesen érző hazafinak ki kell venni a maga részét; de az oroszlánrész a mi hős fiainké, a csatatéren küzdő katonáké, kik felé száll a második üdvözlet és hálasóhaj, megérdemlik köszönetünket a Kárpátok gerinczén tul dicsőn, haláltmegvető bátorsággal és vitézséggel harczoló hőseink. Inditványozza, hogy hálatelt szivvel fejezze ki a hadseregnek *Frigyes* főherczeg hadseregfőparancsnokhoz intézendő távirat utján köszönetét a vármegye.

E nagy napokban el kell némulnia politikai, társadalmi és minden más téren a differenciáknak s egy érzésnek kell áthatni sziveinket. Bünt követne el a vármegye, ha minden politikai vonatkozás háttérbe szoritása mellett nem emelné fel tekintetét és ne irányitaná érzelmeit azon kiváló férfiu felé, ki ma nem egy nemzeté, hanem egész világé s ki egész lelkével a világáramlat görgetegébe vetette magát, szivének, lelkének egész lángoló tüzével, minden dobbanásával e küzdelemért élt, tudva, hogy ennek sikere a nemzet életét, bukása a nemzet bukását jelenti. Hálaérzettől duzzadó kebellel kell köszönetet mondanunk a magyar nemzet ujra felvirágoztatásán, nagygyá tételén hősként fáradozó gróf *Tisza* István kormányelnökkel szemben (Lelkes, megujuló éljenzés!) s inditványozza, hogy bizalomteljes üdvözletét tolmácsolja a vármegye távirat utján a kormányelnöknek.

Szentiványi Árpád köszönetet mond a főispánnak a három inditvány megtételeért s annak tapintatos formájáért, szive-lelke egész melegével hozzájárul ahhoz s kiemeli, hogy ha e nehéz napokban valaki megérdemli a teljes elismerés és bizalom nyilvánitását, ugy ez gróf Tisza István! Frenetikus taps és éljenzés kisérte a tisztes ellenzéki vezérférfiu elismerő szép szavait, mire az inditványok egyhangu lelkesedéssel elfogadtattak s a diszközgyülés a Himnusz elénekléssével véget ért.

Öt percz mulva megkezdődött a kitüzött ügyek tárgyalása.

A tárgysorozat szerint a háztartási számadások s a külömböző alapok zárszámadásai intéztettek el, majd felolvastatott a losonczi 25-ik cs. és kir. gyalogezred és a 16-ik besztercebányai honvédgyalogezred hadkiegészitő parancsnokságának levele, melyben hálás köszönetet mond a parancsnokság a vármegye közönségének a hadbavonultakhoz intézett lelkesitő és üdvözlő soraiért.

A garami járás főszolgabirájának: *Tomory* Gézának betegség miatt ujabb négy havi szabadság iránt beadott kérelmét ugy intézték el, hogy a közgyülés főorvosi felülvizsgálatot rendelt el s ha a főorvos szükségesnek tartja, még 3 hónap engedélyeztetik.

A második hadikölcsönre vonatkozólag *Lukács* Géza alispán részletes előterjesztést tett s javasolja, hogy 151800 korona jegyeztessék az alapokból, ugy, hogy az első jegyzés eredményével együtt 303600 korona névértékü 6% papirt nyerünk az eddigi 4% helyett. Ezenkivül 43000 korona még takarékpénztári betétből fordítható hadikölcsön kötvény jegyzésére, azonban erre belügyminiszteri engedély kérendő.

Kubinyi Géza főispán bejelenti az eddigi nagyszabásu és széleskörü akcziót, melynek folyamán a pénzintézetek vezetőségeivel, polgármesterekkel, járási főszolgabirákkal stb. stb. hosszasan tárgyalt, felhivásokat bocsátott ki s legszebb reményekkel tekint az eredmény elé, mert a kilátások máris igen kecsegtetők. — Rozsnyó város polgármestere buzgón müködik, a ratkói járás főszolgabirája is élénk tevékenységet fejt ki s *Komáromy* István garamvölgyi helyettes főszolgabiró agilis munkássága folytán onnan is szép eredmény várható.

A főispán igazán szép, meleg és lelkes szavakkal hivta fel az egyházak, jegyzők, tanitók figyelmét a nagyfontosságu ügyre s ezektől méltán várja azt, hogy a közigazgatási faktorokkal való együttmunkálás által még nagyobb lesz az eredmény az elsőnél s a hadikölcsön kötvényekből tekintélyesebb összeget kitevő jegyzés lesz most Gömörvármegyében, mint az elsőnél volt!

A közgyülés az alispán előterjesztését egyhangulag elfogadta s teljhatalmu intézkedéssel bizta meg az alispánt a hadikölcsönkötvények jegyzésére nézve s tudomásul vétetett, hogy Ratkó nagyközség 50000, Ujvásár pedig 10000 korona jegyzését határozta.

A vármegyei központi hivataloknál *a hivatalos órák megállapitására* vonatkozó alispáni előterjesztést a közgyülés magáévá tette. *Eszerint május 1-től október 1-ig a hivatalos óra reggel 7 órától délután 1 óráig tart, október 1 től május 1-ig pedig reggel 8 órától délutáni 2 óráig.* Természetes, hogy délutánonként soros inspekciós tartatik a jelentkező ügyfelek részére. Az uj megállapitás a járásokra nem vonatkozik.

Ezek voltak a közgyülés fontosabb tárgyai.

A második magyar hadikölcsön.

A sajtóban közzétett előzetes hivatalos értesités révén ma már mindenfelé eljutott a második magyar hadikölcsön küszöbön álló kibocsátásának hire és széles rétegben époly általános érdeklődést keltett, mint az őszsel aláirásra bocsátott első hadikölcsön.

Gazdasági és pénzügyi életünk kiválóságai egyértelmüleg alkalmasnak jelezték a jelenlegi időpontot arra, hogy a második hadikölcsön a biztos siker reményével kerüljön kibocsátásra.

És valóban ugy közgazdasági, mint pénzügyi helyzetünk a hosszan elhuzódó háboru ellenére is oly foku teherbirásról tett bizonyságot és épp a jelen időpontban oly kedvező jelenségeket mutat fel, hogy a nemzet pénzügyi erőfeszitésének második próbatétele előreláthatólag semmiben sem marad mögötte az első hadikölcsön fényes eredményének.

A pénzpiaczon nagy pénzbőség mutatkozik, a melynek világos jele a hivatalos bankkamatlábnak 5%-ra történt leszállitása és a magánkamatlábnak békés időkre emlékeztető alacsony volta.

A kedvezően alakuló harcztéri helyzet egyre jobban előcsalogatja azokat a tőkeerőket, a melyek a háboruokozta első riadalomban a gazdasági élet vérkeringéséből kivonattak és elrejtőzve eddig gyümölcsözetlenül hevertek.

A jelentkező nagy tőkekinálattal szemben hadiállapot által lényegesen korlátozott gazdasági életünk természetszerüen nem tanusithat megfelelő felvevő képességet és igy az adott körülmények között közönségünk bizonyára sietni fog megragadni a második hadikölcsön kibocsátásával megnyiló alkalmat arra, hogy heverő és elhelyezést nehezen találó tőkéinek biztos és jövedelmező gyümölcsöztetést biztositson, szolgálván ezzel azt a nagyfontosságu nemzeti érdeket is, amely győzelmes hadseregünk hadiszükségleteinek fedezésére szükséges anyagi eszközök minél bőségesebb előteremtéséhez füződik.

Ejtsük ámulatba a világot!

Mondta: APPONYI.

Zsendülő élet, bizakodás, nagy reménységek hajnala, szent valóságok megnyugtató érzései, győzelmi hirek diadalmámora ezek vannak velünk itthonmaradtakkal és ezek vannak bizonyára a a harcztéren előnyomuló hadfiainkkal is ama történelmi nevezetességü május negyedike óta, amikor Tisza István gróf miniszterelnök bejelentette az országgyülésen, hogy Nyugatgalicziában keményen megvertük a számra nézve tulnyomó ellenséget, több helyen áttörtük az orosz frontot, harminczezer foglyot és rengeteg hadizsákmányt ejtettünk, amiknek száma napról-napra növekedik. Aminthogy azóta csakugyan növekedett is s még hozzá, ami ezen fölül történt, hogy a győzelem következtében az ellenség kárpáti arczvonala is megbomlott, az oroszok futva menekülnek a magyar földnek arról a kis csücskéjéről is, amit még Zboró, Sztropkó és Lupkov táján elfoglalva tartottak, a mieink pedig mindenütt diadalmasan nyomon üldözik őket: mindezek költők tollával megirni való csudás, gyönyörü történetek. Álomnak is szépek.

Mi azonban a napiesemények egyszerü krónikásai nem a költők nyelvén, hanem prózában óhajtunk beszélni ezuttal is. És éberen, őrködve hazánk érdekein, rámutatni azokra a kötelességekre, amelyek mindnyájunkra itthonmaradottakra hárulnak, hálából azok iránt, akik helyettünk, érettünk, hazánkért, nemzetünkért a harczmezőkön küzdnek.

Nekünk idehaza az a kötelességünk, hogy amit fölülmulhatatlan vitézségü katonáink önfeláldozó hadvezérek komoly tudásának bölcs vezetésével odafent a harcztereken vérük hullása árán kivivtak: azokat meg is tarthassák és lépésről-lépésre tovább arathassák a győzelem gyümölcseit egész a végső diadal kivivásáig. Ebben minekünk, itthonmaradtaknak a hadbavonultakat segitenünk kell.

Mivel segithetjük őket!

Természetesen nemcsak szeretett adományokkal, postai küldeményekkel, hanem mindazzal, ami az ő erőkifejtésüket fokozza, kitartásukat megaczélozza. Fegyverrel, jó ellátással, jó felszereléssel, jó ruházattal, municzióval, segitőcsapatok utánküldésével s általában mind azzal, ami egy ily roppant hadviselés szerencsés és dicsőséges bevégezéséhez szükséges. Mind ezt pedig már mi egyenként nem szállithatjuk utánok a rajvonalakba, hanem csak az állam, a kormányzat, a hadvezetőség.

Mink tehát, akik itthonmaradtunk, segitsük az államot, hogy viszont ez felfrissithesse, megerősithesse, mindennel elláthassa harczosait, akik végtére is a mi fiaink, testvéreink.

Mi a segités módja és eszköze? Nincs erre más szó: bizony csak a pénz.

Ahogyan egyik gőgös ellenségünk, az angol a háboru elején dölyfösen kimondta: „Az nyeri meg a háborut, aki majd az utolsó milliárdot kivágja.“ Hát mutassuk meg ellenségeinknek, hogy minálunk van az utolsó milliárd is készpénzben, amiképpen nálunk volt eddig az erő és kitartás a hősiességben.

Erre a pénzbeli erőkimutatásra most ujra itt van az alkalom. Az állam kormánya most bocsátja ki a második magyar hadikölcsön tervezetét. Az első fényesen sikerült. Sikerüljön ez a második még fényesebben. Aki csak tudott, mindenki áldozott akkor: áldozzon most is amennyit csak tud. Kerüljenek ki a ládafiából az apró tallérok is. Az is szent áldozat lesz a haza oltárán.

Pedig hát, ha jól vesszük, a hadikölcsönben való részvétel nem is áldozat. Voltaképen igen jó üzlet. Pénzünknek ezidőszerint legjobb elhelyezése, mely sehol jobban nem kamatozhat. Szerencsés összetalálkozása a hassznosnak a hazafiassággal való egyesitésére.

Nem mi mondjuk, nem a kormány mondotta, Apponyi Albert gróf mondotta az országgyülésen az egész Ház helyeslésétől kisérve.

Ez a kölcsön a nemzet kölcsöne. Vegyen részt ebben most is mindenki, mint részt vett először, ugy, hogy ámulatba ejtette az egész Európát. Ejtsük másodszor is ámulatba az egész világot!

Közmüvelődési egylet közgyülése.

A Gömör és Kishontvármegyei Magyar Közmüvelődési Egylet folyó hó 7-én délután tartotta közgyülését *Fáy* Gyula elnöklésével, ki hazafias szellemü, szép beszéddel nyitotta meg a közgyülést.

Ezután *Váry* János, a közmüvelődési egyesület érdemes főtitkára terjesztette elő a mult évre vonatkozó nagy gonddal összeállitott, tartalmas jelentését. Ennek első sorai az 1914. év nyarán előfordult világmegrendito eseménynek: a trónörökös és neje tragikus halálának vannak szentelve s inditványozza az elnökség, hogy a közgyülés mélységes fájdalmának adjon kifejezést. Majd rátér a jelentés az egyesület halottainak emlékére. A magyar kultura és tanügy két lelkes munkásáról: *Klein* Samuról és *Fülep* Benjáminról kegyelettel szól, s azután megemlékezik a hazánk északkeleti határain immár 9 hónap óta folyó borzalmas háboruról, melyet hős véreink vivnak a sötét barbarizmus tömegei ellen s melynek eredménye elé bizakodó reménységgel tekintünk. Az egész nemzet minden intézménye szivvel, lélekkel sietett a nagy küzdelemnek szolgálatába s a közmüvelődési egylet is meghozta áldozatát a hazafiság megszentelt oltárára, a vöröskereszt egylet czéljaira s a hadbavonultak itthon maradt családtagjai istápolására 100—100 koronát adományozott s mikor a hadvezetőség a megye területén kisegitő kórházakat rendezett be, felhivta az egylet vezetősége a közönséget nélkülözhető könyveinek a lábbadozó sebesültek részére való átadásra, mely felhivás eredményes is volt.

Az egyesület vezetősége a hadikölcsönből 50000 koronát jegyzett, kéri ehez a közgyülés utólagos jóváhagyását.

Az egyesület tevékenységét a nemzeti létért folyó gigászi küzdelem pillanatra sem akasztotta meg s a legnagyobb gondot forditott a vezetőség az óvodákra és gyermekmenházakra, melyek a magyar nyelv és szellem terjesztésének kipróbált eszközei. Nagy megnyugvással jelenti a vezetőség, hogy a képesitett óvónők fizetése végleges rendezést nyert. A miniszter a ráhói óvónő fizetését 1100, a rimabrézóiét 1200, rimafürésziét 1100, a turcsoki és murányaljai óvónők fizetését 800—800 koronára egészitette ki.

Öt rendes óvodát tartott fenn az egyesület, melybe 225 gyermek járt: a ratkóiba 51, rimabrézóiba 35, rimafürészibe 37, rimaráhóiba 30, turcsokiba 72.

Öt állandó menháznak 232 növendéke volt: murányaljainak 46, gömörrákosinak 70, murányhosszurétinek 60, cserencsényinek 21, köviinek 35.

Négy nyári menházban 126 volt a létszáma a növendékeknek: Felsőpokorágyon 18, Cserepesen 24, Fazekaszsaluzsányban 63, Nagyszuhán 21. Összesen tehát 583 idegen nyelvü gyermek részesült gondozásban és hazafias irányu nevelésben.

A FMKE kezdeményezésére felterjesztést intézett az egyesület a kormányhoz a házi-ipar fejlesztése érdekében. Vidékenként tanfolyamok tartására volna szükség a már meglévő iparágak fejlesztése és uj iparágak meghonositása czéljából s a könnyebb megélhetés biztositása, valamint az általános jólét előmozditása által hathatós eszközt nyernénk különösen nemzetiségi vidékünkön arra nézve, hogy a közönséget magunkhoz lánczolhassuk és elvonjuk illetéktelen befolyás alól.

A hazafias szellemü tót lapok járatására vonatkozó jelentés után a Nemzeti Kaszinó alapitványai kamatának odaitéléséről szól a jelentés. A 100 koronát a megyegyülés 150 koronára egészitette ki s a bizottság Koszka János betléri tanitónak itélte oda az összeget a magyar nyelv sikeres tanitásaért.

A gróf Andrássy Dénes hagyatékáról szólva a jelentés, közli, hogy az 108000 korona áru étékpapirban van letéve.

Adomány ez idén alig volt, mert hiszen a mai nehéz időkben a hazafias áldozatkészség minden oldalról erősen igénybe van véve.

A számvizsgáló bizottság müködéséről szólva, *Czinke* István elnöklésével megvizsgált számadások helyeseknek találtattak 24597 kor. 99 fill. bevétellel, 22435 kor. 24 fill. kiadással és 2162 kor. 75 fill. maradvánnyal záradékoltatott

a számadás. A vagyon: 332671 kor. 89 fillér. A Latinák Rudolf féle és a megyei milleniumi alapitványról külön is jelentést tesz a számvizsgáló bizottság.

Ezek voltak a jelentés lényegesebb részei, melyeket a közgyülés nagy figyelemmel hallgatott és tudomásul vett.

A számvizsgáló bizottság jelentése az *Istók* József pénztáros jelentésével együtt tudomásul vétetett. A körök jelentése után az 1915. évi költségelőirányzat állapittatott meg 15366 kor. 90 fill, bevételi és 5535 kor. 53 fill. maradvány-egyenleggel együtt ugyanennyi kiadási összeggel.

A FMKE szepesi választmánya megkereste az egyletet, hogy a tanitók jutalmazására szánt összeget a háboruban elesett tanitók özvegyei és árvái között ossza ki. *Bornemisza* László és *Lőrinczy* György kir. tanfelügyelő felszólalása szerint az eredeti rendeltetésétől e bár csekély — mintegy 100 korona — összeg sem vonható el s a közgyülés ezt az álláspontot fogadta el.

Dr. *Mihalik* Dezső inditványára a közgyülés elhatározta, hogy a murányhosszuréti óvónőnek, ki feladatát kiváló szakértelemmel és buzgalommal tölti be, fizetését kiegészitik s a *Kolbenheyer* József kérelmére dr. *Wallentinyi* Dezső pártoló felszóllalása után elhatározták, hogy a rimafürészi óvodának szemléltető képek beszerzésére 100 koronát adnak.

Ezután a tisztujitás következett. Megválasztattak egyhangulag: elnökké *Fáy* Gyula, alelnökökké *Mihalik* Dezső és *Széman* Endre, igazgatóvá *Lőrinczy* György, ügyészszé dr. *Molnár* József, titkárrá *Váry* János, pénztárossá *Istók* József. Számvizsgáló bizottságba: *Czinke* István elnöklésével, *Bihary* István, *Madarász* Pál, id. *Törköly* József és dr. *Veress* Samu.

A választmány tagjai ezek: Abonyi Pál, báró Ragályi Balassa Ferencz, Basilidesz János, Becske Bálint, Bjel Mihály, Boczkó Dániel, Borbély Lajos, Bornemisza László, Chriastély Gyula, Czinke István, Dapsy József, Gyürky Pál, Hanvay Zoltán, Hevessy Bertalan, dr. Kovács László, Kubinyi Géza, dr. Lichtschein Adolf, Lukács Géza, Máriássy Andor, Marton János, dr. Mihalik Dezső, Mihalik Pál, Ruszkay Gyula, Sebők Pál, Süteő István, Szabó László, Szentiványi Árpád, Terray Gyula, id. Törköly József, dr. Veress Samu.

Szinház.

Az egy hónap óta nálunk müködő szintársulatnak nagyhete volt az elmult hét, mert látott jól megtelt nézőteret a helybeli előkelő közönség köréből. Igaz, hogy a szinészek csak az erkölcsi sikert mondhatták a magukénak, mert az anyagi haszon a jótékonyság rovatát illette, miután a „Vöröskereszt" javára teltek meg a jól megszaporitott első helyek. De igy legalább közönségünk szélesebb rétegei is meggyőződhettek arról, hogy a helybeli szintársulatnak vannak tehetséges tagjai és az előadások állanak olyan nivón, a milyent a mi városunk az itt müködő szintársulattól elvárhat.

Szombaton, május 1-én „Zsuzsi kisasszony" operettet adták elő, a melynek czimszerepében *Bródy* Irént láttuk. Minden tulzás nélküli, élénk játéka és kellemes, csengő hangja jó hatást keltett. Partnere *Réthely* volt a szerkesztő szerepében s mint mindig, biztos rutinnal játszott. *Horváth* és *Pusztayné* játéka szintén eltalálta a megfelelő mértéket, *Berényi, Szitay, Csáky* is jól alakitottak s az ensemble nem hagyott fenn kivánni valót a siker érdekében.

Vasárnap „Mindnyájunknak el kell menni" alkalmi játékot adták 6 képben. A hazafias, mai érdekü darab nagy hatást keltett, bár közönség gyérebb sorokban jelent meg az előadáson. A sok kép szereplői közül kiemeljük *Verő* Jankát, a ki a klenáki pópa leányát komoly tanulmánynyal játszta, *Pusztayné, Mezey, Réthely, Horváth, Berényi, Szitay* többszörös szerepeikben törekedtek a legjobbat nyujtani a közönségnek.

Hétfőn Bródi Sándor „Tanitónő" czimü jól ismert falusi életképét adták. A czimszerepet *Verő* Janka, a nüanszokban is müvészi lendülettel alakitotta; kár, hogy a közönség kényes helyeken nem eléggé figyelmes a müvészi követelmények iránt. Ifj. Nagy Istvánt *Réthely* a maga biztos tudatával alakitotta, öreg Nagy István *Mezeynek*, a Nagyasszony *Pusztaynénak* kitünő alakitása volt. *Somos* Piri, *Berényi, Horváth, Légrády Szitay* mind igyekeztek szerepeiknek, jó játékaikkal megfelelni.

Kedden volt a „Vöröskereszt" javára rendezett jótékony előadás „Fészek a viharban" czimü vigjáték. Megyénk és városunk intelligens, vezető körei jó részt megtöltötték az első helyeket, hátrább azonban némi hézagok mutatkoztak a sorokban. A szereplők játéka általában elismerést érdemel az összehangzó, jó előadás szempontjából is. Különösen ki kell emelnünk *Verő* Jankát, a kinek Mária Kazimira grófnője müvészi, diszkrét alakitás volt s a női jellem sajátságos változásait pompásan eltalálta. Partnere *Réthely* a főhadnagy bravuros szerepét kitünő felfogással és nagy rutinnal játszta. *Mezey* az öreg zsidót nyugodt, teljesen biztos gyakorlottsággal mutatta be és nagy tetszést aratott. Igen jó volt *Berényi* önkéntese, *Somos* Piri grófkisasszonya, *Szitayné* cselédje és *Pusztay* Pavel Pavlovicsa s az ensemble a legbiztosabb harmóniával játszott a háttér megalkotásánál.

Szerdán délután „Mindnyájunknak el kell menni" czimü darabot adták ifjusági előadásul. Estére azonban az „Ezüst pille" nem kerülhetett szinre, mert városunk lakossága a kivilágitást és a fáklyásmenetet nézte a nyugatgalicziai győzelem ünnepére.

Csütörtökön „Előre" czimü háborus hazafias darabot adták diszelőadásul kevés számu közönség előtt. A szereplők közül kiváltak: *Réthely* biztos tudásu föllépésével, *Horváth* a maga nyugodt temperamentumával, *Berényi* ügyes komikumával, *Pusztayné Török* Kornélia, *Verő* Janka, *Somos* Piri, *Császár* Rózsi. Az egész előadás simán, folyékonyan ment végbe.

Pénteken *Berényi* Gábor jutalomjátékául „Lumpácius vagabundust" adták elő meglehetős számu közönség előtt. A régi mulatságos darabban jóizüen játszott *Berényi*, nagyon jó népies jelenités volt *Mezey* csizmadiája, *Réthely* az asztalos legényt játszta biztos rutinnal. A hölgyek közül *Bródy* Irén csengő éneke nagy tetszést aratott, *Somos* Piri, *Császár* Rózsi szintén ügyesen játszottak. Jó volt *Horváth* játéka is s a kis *Szitay* Laczika is jól forgott az inas szerepében. Az ensemble megfelelő volt.

Szombaton „Luxemburg gróf" operettet játszták.

Vasárnap „Ezüst pille" operett.

Értesités.

2102. tan. sz. — Tudomására hozzuk városunk közönségének, hogy a hadsereg részére szánt *fém-adományokat* a főgimnázium tanulói *folyó hó 10-én* délután házról-házra járva fogják összegyüjteni.

Felkérjük városunk lakosságát, hogy a hadsereg részére adományozandó réz, bronz, nikkel, czink, ólom és ón tárgyakat előre szedje össze és tartsa készen s folyó hó 10-ikén a gyüjtést végző főgimnáziumi tanulóknak szolgáltassa át.

Rimaszombat, 1915. május hó 4-én.

Dr. Kovács, polgármester.

Előfizetési felhivás.

A „Gömör-Kishont" várm. közlöny **harminczhatodik évfolyamának második negyedévét kezdte meg április hó 1-én.**

Sem hangzatos frázisokra, sem öndicséretre nincs szükségünk, mert hiszen ez ugyis hiába való akkor, mikor csakis az olvasóközönség józan, komoly itéletéről lehet szó.

A lap három és fél évtizedes multja mindennél beszédesebben igazolja azt, hogy a vármegye széles köreiben igyekezett a közélet ez organuma komolyságával és mindig tárgyilagos irányával a megfelelő magaslatra emelkedni. Igyekeztünk hü képet adni az eseményekről s a köz- és társadalmi élet terén nyugodt hangu, a szélsőségektől mindenkor óvakodó hangon birálatot gyakorolni; nem egyszer egy-egy életrevaló s a gyakorlati megvalósitásnál tényleg helyesnek bizonyult eszme felvetésével irányitóként a köz javára müködni.

Régi jelszavunk a közérdeknek becsületes, önzetlen munkálása, s emellett ezután is hiven kitartunk, mert egyedül ez az ut bizonyult minden tekintetben helyesnek, ez vonzza körünkbe a munkatársak készséges gárdáját s lapunk barátainak és előfizetőinek számát csakis ez az irány gyarapithatja!

Felhivjuk tehát lapunk barátait, hogy a második negyedév végén lejárt előfizetésüket idejében megujitani sziveskedjenek, nehogy aztán a lap expedicziójában zavarok forduljanak elő.

Azokat pedig, kik előfizetői kötelezettségeiknek nem tettek eleget, kérjük, hogy hátralékaikat haladéktalanul sziveskedjenek beküldeni, mert ellenkező esetben a lap küldését beszüntetjük.

Előfizetési árak:

Egész évre . 10 korona.
Fél évre . . 5 korona.

A „GÖMÖR-KISHONT"
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Hálaadó isteni tisztelet. Május 7 én délelőtt 10 órára falragaszok hirdették, hogy hadseregünk legutóbbi nagy és fényes győzelmei örömére hálaadó isteni tisztelet lesz, a melyen a katonai zenekar és a mükedvelői énekkar zenés misét ad elő a kath. templomban s ugyanott a hősök árvái részére adakozni fognak. Délelőtt $^{3}/_{4}$10 órakor felvonult a katonai zenekar a Tompa-tér felől s erre kezdtek a hatóságok és testületek bevonulni a templomba. A bejáratnál két oldalon ültek a jótékonyság asztalai mellett az árvák javára gyüjtő urnők: *Kubinyi* Gézáné és *Lukács* Gézáné, valamint dr. *Löcherer* Tamásné és dr. *Ráróssy* Gyuláné. Minden bemenő megállott asztalaiknál és lerótta a jótékonyság adóját. A főoltár előtt két sorban fehérruhás leánykák állottak jobbra és balra. Megjelentek *Kubinyi* Géza főispán és *Lukács* Géza alispán vezetésével a megyei hatóságok, lovag *Wiktor* Tádé ezredes pedig vezette a tisztikar tagjait. Az állami, városi hatóságok és tantestületek főnökeik vezetése alatt megjelentek a közös hálaadáson. Pontban 10 órakor kezdődött a nagymise, a melyen *Széman* Endre prépost pontifikált fényes papi asszisztencziával. Fent a kóruson az énekkar, mely *Kolbay* Sándorné urnő eszméje és kezdeményezése nyomán egyesült egy templomi hangversenyre, most a hálaadó isteni tisztelet keretében méltó módon mutatta be fáradozása eredményét. A mükedvelő énekkar tagjai voltak: *Jurasko* Gabi, *Kolbay* Sándorné, *Kolbay* Sárika, *Zsuffa* Rózsika (szoprán), *Bartha* Jozefin, *Jurasko* Aranka, *Misik* Róza, *Rábely* Etta, *Volko* Viktorné (alt), továbbá *Fekete* Mihály, itj. *Rábely* Miklós (tenor), *Jaross* György és *Lója* Jenő (bassus). *Hoffman* Ferencz katonai karmester dirigálása mellett előadták Führer Róbert G-dur miséjét s a precziz előadás igazi vallásos élvezet volt a jelenlevő közönségnek. Voltak solo betétek is, igy offertorium alatt *Kolbay* Sándorné urnő „Cherubini Ave Maria" gyönyörü soloja kellemes csengéssel töltötte be a templomot. *Hoffmann* Ferencz pompás solohegedüje, *Kolbay* Sárika szabatos harmonium játéka kisérte az éneket. Gradualera *Radó* Pál hadnagy Schubert Litániá-ját játszotta cellon mesterien, s orgonán szépen kisérte *Hoffmann* József a csehországi nimburgi egyház karmestere. Az ének- és zenekart nagy buzgósággal és kiváló rátermettséggel tanitotta be *Hoffmann* Ferencz karnagy s *Lója* Jenő is elismerésre méltóan fáradozott a kitünően sikerült szép templomi hangverseny érdekében. Künn a téren a mise alatt a katonaság háromszor: Gloriára, Evangeliumra és Offertoriumra diszsortüzet adott s a banda játszott. A hálaadó zenés mise, melynek rendezése mintaszerü, példás s a zenei része valóságos gyönyörködtető müélvezet volt, 11 órakor ért véget, az anyagi siker is nagy volt, a mennyiben a háboruban elesettek árvái javára 528 korona 14 fillér gyült össze. Hála és elismerés mindazoknak, kik a gyüjtésben, a rendezésben s a zene- és énekkarban résztvettek!

Kérelem!

A magyar királyi kormány a háborus kiadások további fedezése czéljából

új kamatozó hadikölcsön-kötvényeket

bocsát aláirás utján a hazafias közönség rendelkezésére.

Az első hadikölcsön jegyzésénél megnyilvánult lelkesedés, mely milliárdos eredményt mutathatott fel, ismét alkalmat fog nyerni, hogy ujabb bizonyságát adja nemzeti életünk megingathatatlan egységének és közgazdasági viszonyaink rendithetetlen szilárdságának.

Vitézül harczoló derék hőseink fegyverrel kezükben küzdenek érettünk. Lankadatlan kitartással, egészségük és életük föláldozásával vivják a tusát ellenségeinkkel, hogy szép hazánk szabadságát, fölvirulását további évezredekre biztositsák.

Nekünk, kik itthon vagyunk, az a kötelességünk, hogy **a harczok sikeréhez az előfeltételeket** megadjuk és a felelős kormánynak módot nyujtsunk arra, hogy katonáinkat kellő fölszereléssel, ruházattal és élelemmel elláthassa. Mindannyiunk elengedhetetlen feladata, hogy járuljunk hozzá módunk és képességünk szerint katonáink: fiaink, testvéreink harczképességének fenntartásához és a végső diadalhoz.

Tegye le mindenki áldozatát a haza szent oltárára és jegyezzen most, félretett tőkéje erejéig, a kibocsátásra jutó hadikölcsönből.

Ezzel mérhetetlen szolgálatot tesz szeretett hazánknak és egyuttal biztos elhelyezés mellett gyümölcsözteti saját tőkéjét is.

A kormány kifejezett törekvése, hogy jelenleg ne a pénzintézeteknél elhelyezett tőkék, ne a takarékpénztáraknál és bankoknál kamatozó betétek használtassanak fel az uj kölcsön jegyzésénél, mert ezzel oly hitelerők vonatnának el rendeltetésüktől, melyekre gazdasági életünk fentartásának nélkülözhetetlen szüksége van. Most arra kell törekednünk, hogy ujból mozgósitsuk és hasznot hajtóvá tegyük azon heverő tőkéket, melyek a háboru révén forgalomba jutott milliárdok felhasználásával gazdáink, kereskedőink és iparosaink birtokába jutottak.

Tudjuk, hogy ebben az irányban megteszi mindenki az első embertől az utolsóig a haza iránt való szent kötelességét, de mégis legelsősorban fordulunk bizalommal a jegyzés előmozditása érdekében lelkészeinkhez, jegyzői és tanitói karunkhoz. Nekik van legbővebb alkalmuk, legközvetlenebb módjuk, hogy istenáldotta népünkkel érintkezzenek és felvilágositsák, hogy most a haza — melynek minden javunkat köszönhetjük — kéri tőlünk kölcsön megtakaritott pénzeinket abban a formában, hogy a most otthon haszon nélkül heverő tőkék ellenében dús kamatot hozó kötvényeket szerezzünk be, melyeket az állam később teljes értékben vissza fog váltani, azok addig is bármikor eladhatók, avagy reájuk mindenkor a legolcsóbb kölcsön vehető fel.

A jegyzésre vonatkozó ismertetés a tuloldalon látható és azt mindenkinek szives figyelmébe ajánljuk.

Hazafias tisztelettel

a Szerkesztőség.

Aláirási felhivás.

A magyar királyi kormány a hadi szükségletek fedezésére

5½%-kal és 6%-kal kamatozó adómentes új hadikölcsön-kötvényeket

bocsát nyilvános aláírás alá.

A bemutatóra szóló járadék-kötvények 50, 100, 1000, 5000 és 10000 koronás czimletekben fognak kibocsáttatni.

A 6%-os kötvények minden év május és november 1-jén, míg az 5½%-os kötvények minden év június és deczember 1-jén lejáró utólagos félévi részletekben kamatoznak.

A 6%-os kötvények zárolhatók, mely esetben a kellő időben történő felmondás mellett a királyi kincstár 1920. november 1-jén a kötvényeket teljes névértékben visszafizeti.

A 6%-os kötvények 1920-ig, az 5½%-os kötvények pedig 10 éven belül a kincstár részéről sem fel nem mondhatók, sem kisebb kamatozásu kötvényekkel nem konvertálhatók.

A kötvények és azok kamatai adómentesek.

Az esedékes szelvények, valamint a felmondott kötvények annak idején minden levonás nélkül

a Rimaszombati Takarékpénztárnál

beválthatók. Ugyanezen intézetnél jegyezhetők az uj kötvények is

1915. május 12-től május 26-ig.

Az aláirási ár minden 100 korona névértékért

az 5½%-os kötvényeknél 90 korona 80 fillér,
a 6%-os „ 97 korona 50 fillér.

Az aláirásnál a jegyzett összegnek legalább 10%-ka befizetendő, avagy elfogadható értékpapirral biztositandó.

A további befizetések módozatait a hivatalos prospektus állapitja meg.

A jegyzés czéljaira szolgáló nyomtatvány-ürlapok a Rimaszombati Takarékpénztárnál dijtalanul kaphatók.

A befizetés alkalmával a jegyző fél a Takarékpénztártól elismervényt kap, melyet az ellenérték teljes befizetése után később végleges kötvénnyel cserélünk ki.

A kötvényekre a Rimaszombati Takarékpénztár az érték 80%-ka erejéig — jelenleg 5% kamat mellett — kölcsönt folyósit.

Előjegyzéseket már most is elfogad és minden irányban készséges felvilágositásokkal szolgál

A Rimaszombati Takarékpénztár.

Katonai előléptetések. Csak nemrég emlékeztünk meg *Szakall* Kálmán vezérkari őrnagynak legfelsőbb helyről érkezett magas kitüntetéséről, most általános örömet kelt városunkban a hir, hogy *Szakall* Vincze nyug. vármegyei árvaszéki elnöknek e kiváló tehetségü és rendkivül rokonszenves derék fia *alezredessé lett előléptetve.* A még csak 39 éves férfiu két és fél évi őrnagyság után érte el ezt a szép katonai rangot, mely fényes tanubizonysága annak, hogy a vezérkarnak valóban értékes és kiváló tagja a hős alezredes. Ugyancsak alezredessé lett előléptetve a honvédségnél *Sáfrán* Géza, főgimnáziumunk volt növendéke, *Baksay* József kereskedelmi tanácsos derék veje, ki a beszterczebányai 16-ik honvédgyalogezrednél tesz szolgálatot s már másodizben küzd a harcztéren. Szintén kiváló, rokonszenves modoru férfiu, ki hősies magatartásáért szintén kitüntetésben részesült. Az előléptetésekhez szivből gratulálunk, s itt emlitjük meg, hogy a méneskarnál is előlépett alezredesnek *Holvéd* Hugó őrnagy, ki hosszu ideig müködött mint parancsnok az itteni ménteleposztálynál, s temesszlatinai *Brinzey* Artur, Hámos Aladár veje, Ferencz Szalvátor főherczeg szárnysegéde, vezérkari alezredessé lett előléptetve. — *Szepessy* Árpád csendőrhadnagy, ki Rozsnyón volt parancsnok, főhadnagygyá lett előléptetve.

Hivatalvizsgálat. *Kolbay* Sándor kir. törvényszéki elnök megkezdte hivatalos vizsgálatait s folyó hó 4-én Rozsnyóra utazott, hol e hét folyamán a kir. járásbiróságnál végezte a hivatalvizsgálatot.

Kitüntetés. *Diószeghy* Pál tartalékos zászlós, két évvel ezelőtt főgimnáziumunk növendéke, a ki az őszszel Galicziában megsebesült, most pedig a kárpáti harcztéren müködik, legközelebb elnyerte az I. osztályu ezüst vitézségi érmet.

Előléptetések. *Seidner* Márton helybeli fakereskedő, tartalékos cs. és kir. hadnagy, ki a harcztérről sebesülten került haza, főhadnagygyá lett előléptetve. — Az 5-ik cs. és kir. gyalogezrednél szolgálatot tevő dr. *Deutschberger* Jenő segédorvos helyettes, folyó hó 7 én segédorvossá lépett elő.

Érettségi kormánybiztosok. A vallás és közoktatásügyi miniszter az idei érettségi vizsgálatokhoz kormányképviselőül a rimaszombati egy. prot. főgimnáziumhoz dr. *Dézsi* Lajos kolozsvári egyetemi tanárt, a rozsnyói ág. ev. főgimnáziumhoz dr. *Reichenhaller* Kálmán igazgatót küldte ki. Itt emlitjük meg, hogy a rimatamásfalai származásu dr. *Habán* Mihály liptószentmiklósi igazgató az iglói főgimnáziumhoz küldetett ki kormányképviselőül.

Lelkészbeiktatás. Zeherjén folyó hó 2-kán iktatták be *Szepessy* Pál most megválasztott, tehetséges fiatal református lelkészt. Melegen, ünnepi hangulatban és rendkivül szivélyesen fogadták a zeherjeiek a fiatal papot, kit pálóczi *Czinke* István esperes iktatott be gyönyörü szép beszéd kiséretében. Az uj fiatal lelkész *Szepessy* Pál szintén szépen kidolgozott, tartalmas beszéddel köszöntött be uj állásába. A beiktatási ünnepélyen városunkból is többen részt vettek, köztük dr. *Wallentinyi* Dezső és *Rochlitz* Zoltán főgimn. tanárok.

Postai előléptetés. A legutóbbi postai kinevezésnél az itteni posta hivatalnál müködő *Necsiszták* János posta és távirda segédellenőrré neveztetett ki.

Vasuti előléptetések. A multkor megirtuk a vasuti előléptetéseket, most pótlólag hozzáteszszük, hogy *Hercz* József dobsinai ellenőr szintén előlépett egy fizetési fokozattal s hogy a városunkbeli származásu *Rozinay* Miklós fogalmazó a 8-ik fizetési osztály 3-ik fokozatából a 2-ikba lett előléptetve.

Hős katonák. Városunk egyik régi tősgyökeres családjának: a Rozinay családnak néhány tagjáról hallunk hirt és pedig a néh. Rozinay György fiairól. Jenő nevü fia ugyanis Galicziában mint hadapród őrmester harczolt s január eleje óta a Kárpátokban küzdött, soronkivül zászlóssá lett előléptetve s az ezüst vitézségi éremmel kitüntetve, sebesüléséből már felgyógyult és ezredéhez Sopronba bevonult. Polgári életben a Magyar általános Hitelbank tiszt viselője. *Rozinay* László a harcztéren szerzett sebesülése következtében a bécsi vöröskereszt kórházban fekszik.

A hős katonákról lévén szó, itt emlitjük meg, hogy hanvai *Hanvay* László huszárszázadosnak az ellenség előtt tanusitott vitéz és önfeláldozó magatartásáért a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adását a király elrendelte.

Esküttétel és kitüntetések átadása. Az itt állomásozó 5-ik cs. és kir. gyalogezred pótzászlóaljának egy százada vonult ki f. hó 6 án délután az Erzsébet-térre *Weisz* kapitány elé, ki lelkes beszédet intézett a legénységhez s *Szabados* hadnagy és *Szuchevics* zászlós előmondása nyomán magyar és román nyelven letették a legények az esküt. Folyó hó 7-én délután a tisztikar s a polgári notabilitások, élükön *Kubinyi* Géza főispánnal, dr. *Kovács* László polgármesterrel, *Lánczy* Kálmán kir. tan. pénzügyigazgatóval kivonultak az Erzsébet-térre, hol délután $^1/_2$4-kor *Weisz* kapitány vezetésével elhelyezkedett a zászlóalj. lovag *Wiktor* Tádé csász. és kir. kamarás, ezredes az arczvonal előtt ellépett s megelégedéssel szemlélte a jó kondicióban és lelkes hangulatban levő legénységet. A hivatalos esküt magyar és román nyelven letette a legénység, mire *Wiktor* ezredes német nyelven, *Strempel* Vilmos kapitány magyarul és *Katz* hadnagy románul szép, lelkesitő beszédet intézett a legénységhez, példaképen állitva eléjük a frontból kilépett magas kitüntetésben részesült hősöket. Ezután az ezredes a kitüntetettek mellére tüzte az érdemrendeket: *Lisszay* kapitány, *Frimmel* főhadnagy és *Varga* hadnagy a Signum laudis éremmel, *Kondor* hadnagy az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel, *Vida* tábori lelkész a lelkészeket megillető nagy érdemkeresztel, *Schimann* tizedes az I. és II. oszt. ezüst vitézségi éremmel, *Koszorus* közlegény, kit az ezredes e napon káplárrá léptetett elő, a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve. — Az ünnepélyes átadás aktusa után az ezredes lelkesen éltette koronás királyunkat, a legfőbb hadurat, mire a Gotterhaltét és a Hymnust játszotta a zenekar, majd ima után a zászlóalj defilirozott az ezredes, a tisztikar és a kitüntetett hősök előtt. Gyönyörü zászlókat ajándékoztak ez alkalomra a legénységnek, mintegy 16 zászlójuk volt, köztük a *Hámos* Aladárné által adományozott gyönyörü nemzeti zászló is.

Aranylakadalom. Ritka szép ünnepély folyt le május 1-én Kispesten a *Saskeöy József* nyugalmazott MAV. hivatalnok családjában. Akkor volt ötven esztendeje, hogy az öreg ur Beszterczebányán oltárhoz vezette menyasszonyát született: *Pszotka Teréziát* s elhozta Rimaszombatba, a hol született s akkor tartózkodott. Saskeöy József nagyszámu gyermekei és unokái körében meghatva fogadta az üdvözleteket s boldogan töltötte e napot, kedélyesen emlegetve gömöri rokonait, barátait, a kik ötven év óta bizony megritkultak.

Gondnoksági ülés. Az állami polgári lányiskola gondnoksága folyó hó 7 én *dr. Löcherer* Tamás elnöklésével ülést tartott, melyen elnök bejelentette, hogy *Kárpáthy* Sándor, a gondnokság tagja és jegyzője tisztéről lemondott s a tantestületből a képviselettel megbizott *Alexy* Emma tanitónő vette át a jegyzői tisztet. Az ülésen tandijmentességi ügygyel foglalkozott a gondnokság.

Adomány. Füsttelen nap czimén *Szepessy* Károly feledi plébános lapunkhoz 3 koronát küldött. Köszönettel nyugtázzuk s rendeltetési helyére juttatjuk.

Rimaszombat város és a hadikölcsön. A második hadikölcsön jegyzése iránt országszerte széles hullámokat verő akczió indult meg. Vármegyénk főispánja lelkes fölhivást intézett a városokhoz, a járási főszolgabirákhoz, jegyzőkhöz, lelkészekhez, tanitókhoz stb. s biztat a remény, hogy a felhivásnak meg lesz a fényes eredménye. — Rimaszombat város képviselőtestületét *dr. Kovács* László polgármester jövő héten közgyülésre hivja össze s ez alkalommal fognak határozni a város jegyzésére nézve, s a lakosság körében inditandó mozgalomra vonatkozólag. Általános az a meggyőződés, hogy városunk lakossága most is legalább olyan mérvben veszi ki részét a jegyzésből, mint mult alkalommal, mert hiszen ez a tőke elhelyezés legkitünőbben gyümölcsöző biztos befektetés.

Kivilágitás. A gorliczei nagy győzelem hirére városunk hatósága elrendelte a kivilágitást és egyszersmind fáklyásmenetet rendeztek fegyvereink nagy sikereinek örömére. A győzelmes csaták hire már május 4-én megérkezett, de május 5 én tudtuk meg, hogy itt nem közönséges ütközetekről van szó, hanem döntő jelentőségü frontáttörésről, amely Galiczia egész szélességében visszanyomva az ellenséget, arra hatalmas csapást mér és következménye lesz az, hogy hazánk határairól az oroszok kénytelenek egészen visszavonulni. — Május hó 5 én, szerdán délután lázasan folyt az ablakok és portálék földiszitése, amiben a katonák is jó példával jártak elül, mert virágos zöld gallyakkal diszitették föl szállásaikat. — Este 8 órakor már minden ablakban égtek a gyertyák, lámpák, a hol csak lakik a szobában valaki, még a legfélreesőbb szük utczákban sem sajnáltak egy-két gyertyát kitenni és más módon: virágokkal, szőnyegekkel, zászlókkal diszitették a homlokzatokat és erkélyeket. — A város főterén nagy embertömeg hullámzott és várta a fáklyásmenetet. Fél kilencz órakor indultak a fáklyavivők és lampionosok a katonai zenekar kiséretében a városkertből, az uton mindinkább fölszaporodó, ezrekre menő menet énekelt és éljenzett. A városháza előtt megállott a menet s dr. *Kovács* László polgármester tartott lelkesitő beszédet a néphez. A zenekar indulója után *Viktor* Tádé lovag, ezredes lakása felé kanyanyarodva a menet s ott ismét megállott s itt a katonák alkalmi dalárdája szépen énekelt. A serenád után a menet megindult s a Rákóczi-utczán végighaladva, a Hunyady-utczába fordult, a hol a Széchy-utczában a polgármester lakása előtt állapodott meg. A Hunyady-utczán végighaladva az Andrássy-utczánál a Tompa-térre érkezett a menet, a hol a vármegyeház előtt *Kubinyi* Géza főispánt és *Lukács* Géza alispánt üdvözölték. A főispáni lakosztály előtt lelkesen éljenzett a beláthatatlan néptömeg, mire az erkélyen megjelent a főispán és hazafias lendületü szép beszédet intézett a néphez. Az alispáni lakás erkélyéről ugyancsak a főispán mondott köszönetet a megtiszteltetésért a gyengélkedő alispán nevében. Innen a menet, melynek élén a rendezőség s *Wiktor* alezredes, dr. *Kovács* László polgármester, *Knapp* kapitány stb. stb. haladtak, a Ferenczy-utczába fordult s a vöröskereszt kisegitő kórház előtt a sebesült és beteg katonáknak is serenadot adott a zenekar. A Koháry-utczán áthaladva a Deák Ferencz utczába tértek vissza, megállva ifj. *Rábely* Miklós üzlete előtt, amelynek ajtajában a szövetséges fejedelmek és hadvezérek képeit mutatták be sikerült mozgóképekben, miközben katonazenekisérettel a Himnuszt elénekelték. Az örömünneplés 10-kor ért véget az Erzsébet-téren a városháza előtt, hol a fáklyákat eloltották.

Tiszolcz nagyközség hazafias polgársága is kivette részét a hadseregünket ért fényes győzelem megünnepléséből, amennyiben folyó hó 6 án az összes középületekre kitüzték a nemzeti lobogót és este 8 órakor az összes lakóházak ablakait — *kivétel nélkül — fényesen kivilágitották.* A hazafias polgárság a község összes utczáin zeneszó mellett lampionokkal és zászlókkal, hazafias nemzeti dalok éneklése közben vonult végig és mindenütt királyunkat, szövetségeseinket és a hadsereget éltette. Impozáns volt az e napon megnyilatkozott szép egyetértés, a példás rend és a polgárság hazafias magatartása.

Köszönet. Az egyházi mükedvelő zene- és énekkar, mely a templomi hangversenyre serényen készült s mely müvészi tudásáról és kiváló zenei talentumáról fényes tanuságot tett, hálját kivánja kifejezni a r. hath. Olvasóegylettel szemben azért, hogy a helyiségeket és világitást dijtalanul bocsátotta rendelkezésre. Ezért elismerését és köszönetét lapunk utján is kifejezi.

Elhunyt katona. A vármegyei közkórházban folyó hó 8-ikán elhunyt *Tóth* József Szatmármegye kérsemjéni születésü 21 éves ref. nőtlen, 5. cs. és kir. gyalogezredbeli közkatona tüdővészben. Ma temetik.

Gyülések. Ma vasárnap délelőtt 11 órakor a városházán az általános ipartestületi temetkező egyesület, $^1/_2$12 órakor pedig a polgári olvasókör védnöksége alatt álló temetkezési egylet választmánya tart ugyanott ülést. Ezeknek tárgya a második hadikölcsön jegyzése lesz.

Az akadémia nagyjutalma. Nagy tisztesség éri *Lévay* József nyug. borsodmegyei alispánt az agg költőt, Tompa Mihály kebelbarátját. — A Magyar Tudományos Akadémia a nagyjutalmat ez idén neki itélte.

Füsttelen nap. Városunkban május 2 án tartották a füsttelen napot a jótékonyczélnak megfelelő ünnepélyes és szép keretek között. Már szombaton: 1-én megkezdték a nemeslelkü hölgyek a jelvények elárusitását s vasárnap d. e. az Erzsébet-téren és mindenfelé a városban ugyancsak nagy buzgalommal árusitották, ugy, hogy délre az összes jelvények elfogytak. — A déli órákban az Erzsébet-téren Oláh Gyula zenekara játszott a sétáló jótékony közönség szórakoztatására s itt is láttuk azt a gyönyörü harmóniát, mely ezen alkalommal a polgárság és az itt tartózkodó katonaság között fennáll. — Az egész füsttelen nap rendezésében és fényes sikerében különben is közös a katonaság és polgárság érdeme, mert az elárusitásra a hölgyeket a városi elöljáróság által megbizott dr. *Institórisz* Endre városi tiszti ügyész *Knapp* cs. és kir. kapitánynyal együtt kérte fel, s ők fáradoztak együttesen s dicséretre és elismerésre méltóan a siker érdekében. Jóleső érzéssel lehet megállapitani, hogy fáradozásukat nagy siker koronázta. — Délután 4 óra után csak ugy özönlött kifelé a közönség a Széchenyi kertbe, hol *Kubinyi* Géza főispán és dr. *Kovács* László polgármester is megjelent. Itt *Hoffmann* Ferencz katonai karmester directiója szerint a zenekar gyönyörü darabokat adott elő precizitással és pompásan betanulva. — Este 8 óráig tartott a sétahangverseny, mely városunk diszes hölgyközönségének is sok élvezetet és szórakozást nyujtott. — A szép erkölcsi siker mellett az anyagi siker is jelentékeny s erről beszámol az alábbi közlés:

A füsttelen napi jelvények elárusitásából befolyt: Dr. Baksay Dezsőné gyüjtése 50 kor., dr. Bleier Leóné gyüjtése 41 kor., Brotzko Gyuláné gyüjtése 28·10 kor., Fábry Zoltánné gyüjtése 20 kor., dr. Fekethe Tiborné gyüjtése 42 kor., Heksch Ella gyüjtése 25 kor., dr. Institórisz Endréné gyüjtése 20 kor., Kerekes Aranka gyüjtése 40·20 kor., dr. Kovács Lászlóné gyüjtése 32 kor., Kovács Lenke gyüjtése 33 kor., Kolbay Sárika gyüjtése 27·40 kor., Krausz Elza gyüjtése 32 kor., Lengyel Ivánné gyüjtése 25 kor., Lévai Irma gyüjtése 24·40 kor., Lukács Margit gyüjtése 64·50 kor., dr. Mészáros Istvánné gyüjtése 25 kor., Molnár Gizella és Aranka gyüjtése 55·60 kor., Rábely Etta gyüjtése 22·40 kor., Róth Lenke gyüjtése 31 kor., dr. Sóldos Béláné gyüjtése 27 kor., Strömpel Vilmosné gyüjtése 25 kor., Wiktor Iza gyüjtése 51 kor., A főgimnázium ifjusága gyüjtése 10 korona, összesen: 751·60 korona.

A gyüjtőiveken befolyt: Rimaszombati takarékpénztár adománya 20 k, Fischer Bertalan gyüjtése 3·70 f, ifj. Rábely Miklós adománya 2 k, Baksay József adománya 20 k, Márkus Samu adománya 1 k, Miskolczy Lajos gyüjtése 5 k, Lévai Izsó gyüjtése 11·02 f, Weisz Manó gyüjtése 16·70 f, özv. Stech Kálmánné gyüjtése 15·50 f, Weisz Károly gyüjtése 3 k, Heksch Bertalan gyüjtése 10 k, Bródy Andor adománya 2 k, Geduly Géza gyüjtése 4·60 f, Grosinger Miksa gyüjtése 12 k, Gede István gyüjtése 12·40 f, Angyal László gyüjtése 3 k, Braun Gyula ifj. adománya 1 k, Bródy József gyüjtése 2·80 f, Derekas János gyüjtése 3·80 f, Dickmann László gyüjtése 12·10 f, Zachar Gusztáv adománya 1 k, Gömörmegyei nép- és iparbank adománya 5 k, Deutsch Barna adománya 5 k, Lefkovics Ferencz adománya 5 k, Gömöri takarékpénztár és hitelbank gyüjtése 6·20 f, Haas Salamon adománya 2 k, Friedmann Zsigmond gyüjtése 10 k, Imreh Sándor adománya 5 k, Jávorszky József gyüjtése 6 k, Kohn Albert gyüjtése 12 k, Rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank gyüjtése 6·30 f, Szoyka Pál gyüjtése 7·24 f, Rakottyay Danó adománya 1 k, Tigermann Adolf adománya 2 k, Valaszkay Rezső adománya 1 k, Veres Ignácz adománya 1 k; összesen: 249·26 f.

Az összes gyüjtés tehát kitesz 1000 korona 86 fillért, amely összegből 25% vagyis 250 kor. 86 fillér a helybeli segélyezés czéljaira forditható. — A városkertben rendezett sétahangverseny belépő dijaiból 300 korona folyt be, amely összeget az ezredparancsnokság a Vörös félhold javára forditja.

Hir a fogságból. *Vietórisz* Béla 16. honv. gyalogezredbeli népfölkelő hadnagy Orenburgból irt Tornaljára, hogy hadi fogságba jutott s jól érzi magát társaival együtt.

Miről lettünk hiresek? A „Pesti Hirlap" egyik mult heti számában „A háborus napok történetéből" czimmel közlemény jelent meg, melyben egyes városok helyzete ismertetve volt s a vége igy szól: „Fölemlithetjük még azt is, hogy egyes városokban, mint pl. Bártfán, Eperjesen, Iglón, Kassán, Mármarosszigeten, Munkácson, *Rimaszombatban*, Ujbányán, Ujvidéken és Zilahon a katonai átvonulások s forgalomkorlátozások folytán a lakosság szenvedett az élelmiszerek hiánya miatt, ami azután arra adott alkalmat, hogy az uzsorások mindörökre felejthetetlen szép napokhoz jussanak."

Adomány. *Müller* Vilmos és neje a háboruban megvakult katonák javára 10 koronát küldtek *Lukács* Gézánéhoz, ki az átvételt lapunk utján is köszönettel nyugtázza.

Lakásváltoztatás. *Dr. Meskó* Miklós vármegyei tiszti főorvos lakását e héten a Forgách-utcza 12-ik számu házba (a vármegyeház és közkórházzal szemben levő volt csendőrségi laktanya épületébe) tette át.

Apolló szinház. Mult héten gyönyörü Pathé-filmet mutattak be az Apolló mozgószinházban, szép közönség előtt. Minden egyes kép pompás volt és nagyban szórakoztatta a publikumot. Ma is érdekes és változatos a programm.

Leforrázott gyermek. Alsópokorágyon mult hó 28-ikán Várady Kálmán egy és fél éves gyermek véletlenül a takaréktüzhely mellé került s a szomszédasszony a forró levessel telt bögrét a tüzhelyről elvéve, azt kiöntötte egyenesen a gyermekre, ki sulyos égési sebeket szenvedett.

Részvét-köszönet.

A szives részvétért, melyet megboldogult férjem, szeretett jó édes atyánk elhunyta alkalmával kifejeztek, a kegyeletes sziveknek ez uton mondunk hálás köszönetet.

Rimaszombat, 1915. május hó 6.

Özv. Szabó Istvánné és gyermekei.

Helyreigazitás. Lapunk mult számában a Kárpáthi Sándor leányának esküvőjéről szóló hirbe tévedésből került a Simon Mihály ref. lelkész neve, mert az esketést *Czinke* István esperes végezte.

Kaszárnyában, kórházban s fronton levő diákoknak ingyen küldi meg a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség lapjának „Diákvilág"-nak a hadba vonult diákság számára megjelenő külön kiadását. A szövetség ezen az uton is kér mindenkit, hogy diákismerőseinek pontos czimét sziveskedjék a központi irodának (Budapest, VIII. Üllői ut 16 B. I. 5.) beküldeni.

Bünös anya. *Csolti* Rudolfné felsővályi asszony, kinek férjét mult évben Lőkös J. Vályban agyonlőtte, szerelmi viszonyának gyümölcsét érezvén, Pestmegyében Pilisen egy asszonyhoz fordult, ki segitségére jött abból a czélból, hogy szégyenétől megszabaduljon. A beavatkozás sikeres volt s az asszony koraszülött gyermeket hozott a világra. A biróság a nyomozást meginditotta s a magzat törvényszéki bonczolását elrendelte. Ez csütörtökön április 29 kén Felsővályban megtörtént s a vizsgálat tovább folyik. A bonczolásra *Lehoczky* Márton kir. ügyész is kiszállott dr. *Zehery* István kir. törvényszéki és fogházorvossal együtt.

Tiszolczi vásár. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesiti az érdekelteket, hogy kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megengedte, miszerint Tiszolcz községben a folyó évi május hó 19-ére eső országos kirakó és állatvásárt ez évben kivételesen május hó 17 én tartsák meg.

Verekedő czigányok. Tiszolczon f. hó 2-án a vasárnap örömére összekaptak a czigányok s Radics József Musuka Jánossal összekapaszkodott, mire utóbbi előbbit ugy fejbe vágta, hogy ez összeesett, de szerencséjére nem volt nagyon sulyos a fejsérülés s magához tért. 6 ikán beszállitották a kórházba.

Lapunk jelen száma 12 oldal.

CSARNOK.

Vártán.

Messze tájon húll' a könnye
Egy magyar vitéznek,
Ahol nem szól muzsikaszó
És hallgat az ének,
S fagyos szellő hóvihara
Terül szét a tájra.
Nem is szellő, nem is vihar
Csal szemébe könnyet:
Valamikor egy kis lánynál
Másképpen merengett.

Egyedül áll szomoruan
A halálos vártán;
Ezer golyó zeng muzsikát
Sóhajai után.
Messze hangzik sóhajtása
Arra a szép tájra,
Ahol az a barna kis lány
El az emlékének
És nem tudja, hogy hullt vére
Egy magyar vitéznek.

Én is Alyxamenos vagyok!

Járom utaim s szótlanul veszem
Lábaim alatt a föld göröngyét
S megyek ameddig sorsom s türelmem
Nem hagyják cserben testem erejét.

Egyszer majd ugyis hozzád kell érnem
Oh sorsnak mindig terült asztala,
S ha nem is hivsz meg dús lakomádhoz
Csak egy falatot dobj az utamra.

S ne engedj igy sem állni és várni!
E dobott falat a Kedvből legyen
Hogy úgy, mint eddig csak azt láthassam,
Hogy élek és még megvan türelmem.

Stella C. Cordis.

Megigazulás.

— Irta: TELEK A. SÁNDOR. —

II.

Történetünk előtt pár évvel Barna egy sikerült tanulmányt hozott fel, s boldog örömmel futott egy festő barátjához, hogy az elért sikerrel eldicsekedjen. Olyan volt, mint egy gyermek, aki minden örömét kikiabálja. Barátja meg értette őt s csendes jóakaró mosolygással kisérte mindég ártatlan kitöréseit. Most is, bár munkájában zavarta meg, örömmel sietett eléje s hallgatta magyarázatait, az agyaggal való harczát s a diadalt, mi munkáját koszoruzta. Mikor javában bizonyitanak, egy mosolygó szemü asszonyka lépett a müterembe s csak akkor vették észre jelenlétét, mikor csengő kaczagással eléjök toppant. A meglepetésen mindnyájan jól mulattak. Barkó, a festő, bemutatta egymásnak a vendégeit, aztán meg kérte barátját, hogy üljön le, vagy ha siet, később látogasson el, mert most egy keveset dolgozni akar. Barna ottmaradt.

Sándorné, az asszonyka, nem volt valami ritka jelenség. Inkább alacsony, mint nyulánk s inkább leányos, mint asszonyos minden mozdulata. Most is, mint mindig, otthonias kedélylyel megigazitotta toalettjét, leült az ablak mellé, hogy arczának csak a fele lett megvilágitva, mig a másik oldalról csak sejteni lehetett a lágy vonásokat. Barkó pedig vette ecsetjét, folytatta a félbenhagyott portrait, mig Barna hátrább vonult, hogy ne zavarja a munka menetét. Arra azonban jól ügyelt helyének megválasztásánál, hogy az asszonyt ő is kedvező világitásban láthassa. Mint müvész részletezte az arcz részeit s a rajtok levő kifejezéseket s mennél tovább folytatta vizsgálódásait, annál jobban elkomolyodott, maga sem tudta miért. Érezte, hogy valami változáson megyen át egész lelke, de még csak nem is sejtette a változás irányát.

Ettől a naptól fogva nem volt többé a magáé. Munkáját, hol lázasan, hol hanyagul végezte s abban a bizonyos órában, mikor az asszonynak festő barátjához kellett menni, akaratlanul a ház előtt várta, hogy legalább a kölcsönös üdvözlést négyszemközt müvelhessék. Máskor egy hétig sem ment arra a tájra, nehogy találkozzon vele; tetszelgett magának az önkinzással, amit elfojtott vágya okozott lelkében. Szerette Juliát és félt tőle, hogy elüzi, vagy elvesztheti szemében azt a fölényt, amit nőkkel szemben ruházott reá. Barkó látta e

vergődést s igyekezett a képet befejezni, hogy a találkozásoknak végett vessen, de már késő volt. A gyakori találkozás s a lelkük rokonsága rohamosan fejlesztette ki bennök a mindent felemelő vagy lerontó érzést. Egy délután minden előzetes megbeszélés nélkül hazakisérte az asszonyt s a diszkrét homályu kapualjban, heves mozdulattal megcsókolta. Aztán futott, futott haza és sokáig nem mert a szeme elé kerülni Mikor ujra találkoztak az asszony szelid szemrehányással fogadta:

— Maga rossz — mondotta — mennyi szomoruságot okozott, mióta nem láttam. Azt hittem, nincs részemre ideje vagy...

Vagy... A semmit mondó csonkán hagyott szó még inkább felizgatták Barna képzeletét.

— Tehát nem neheztel? Megbocsájt a durva merényletért mit ellene elkövettem s talán...

Itt aztán ő is megállott. Nem merte kifejezni gondolataiban, amire ugy vágyott, ami pedig egész bizonyosnak látszott. Gondolta, még mindig elég idő lesz megtudni elkárhozott-e vagy üdvözült. Aztán tovahaladtak együtt szótalan vagy közömbös szavakat ejtve az utczán látottakról. Elvesztették fecsegő, tréfás kedvüket, ami azelőtt mindakettőjüknek fő jellemvonása volt. Mikor elváltak, oly szomoruk voltak mindaketten s egyiküknek sem volt egy vigasztaló szava a másik részére.

Ez az állapot hónapokon át tartott igy vigasztalan és levert állapotban, mikor Sándorral, Julia férjével is megösmerkedett Barkónál, ki mindakettőjüket meghivta magához névnapján egy teára. A nap ünnep volt Barna szemében. Félt és örült egyszerre. Romlatlan lelke nem számitott és nem számolt az eshetőségekkel: ugy vélte, ez igy van rendjén, ahogy van. S mégis az egész nap rosszul sikerült. Az ozsonnánál többen is voltak s Barna csak egy meleg tekintetet is hiába várt az asszonytól s az üdvözlő köszöntéseken kivül csak néhány banális szót válthattak egymással. Asztalbontás után csoportokra oszolva tereferéltek a szalonban, mikor egy véletlen pillanatra ketten maradtak közvetlen közel egymáshoz. Barna egy szelet papirra irta néhány szóval szerelmét s galacsinná gyürve Julia kezébe csusztatta. Az asszony arczát homlokáig elöntötte a vér s futott, futott ki, hogy valaki meg ne lássa felindulását. Mikor visszatért, ujra nyugodt volt s Barna nem birta megérteni, hogy álarcz e az, amit az asszony visel vagy saját lelkét hordja az arczán az ő megsemmisitésére.

Szerelmének bevallása után még lehangoltabb, ingerültebb lett. Napokig hozzá sem nyult a mintázó fához s ha olykor meg is próbált valamit, csak lelkének lárvája volt, mit felhozott erőltetett munkája eredményeként Olyankor indulatosan zuzta szét alkotását s mint kelletlen lomot dobta félre műtermében, hol már régóta nem lehetett egyebet látni összetört relifeknél, félben maradt frizeknél és csonka szobordaraboknál. Rom volt minden, mint maga a művész lelke. Barátai már kezdték elhagyogatni, megrendelőt nem kapott, az esedékes házbért igéretekkel halasztotta. S ha jött a mindent eltakaró éj, ujra meg ujra kezdte kóborlásait a veszedelmes lejtőn...

Egyszer rávette Juliát, hogy látogassa meg a műtermében. A mélyen érző asszony engedett a kérésnek s felment oda, ahova lelke is vitte, ahova hivták is, de ahova még sem lett volna szabad mennie. Barna szenvedélyesen szoritotta karjai közé s lihegte: szeress, szeress, legyél az enyém... s a felhevülés okozta nemlátásban erős lökést érzett a mellén s mikor eszmélni tudott, odaroskadt a divány párnái közé és sirt, sirt. Julia elment s őt eltaszitotta magától, mint olyat, aki iránt a legcsunyább ellenszenvvel viseltetünk. Jaj, jaj nekem, sikoltott fel tehetetlenül.

Mindaz a szerelem, mit eddig kielégitetlenül táplált lelkében, most egyszerre rohanta meg s ujra meg ujra támadó erővel követelte jogát s hasztalan vágya ragadozóként tépte, marczangolta amugy is kinban fetrengő lelkét.

Napokig vergődött már igy kétes bizonytalanságban, mikor Juliától levelet kapott. Ő, az asszony esedezett bocsánatért, hogy olyan eljárást követett el, de — mint irja — nem tehetett mást. Bevallja, hogy ő is szereti Barnát a legtisztább szerelemmel, de esedezik, hogy kerülje őt és ne tiporja el nyugalmát mi tisztaságából táplálkozott. Nekem kötelességeim vannak — irja tovább — mit magam vállaltam s ha hitvese nem lehetek, szeretőjévé nem akarok lenni, nehogy megunván, maga is megbélyegezzen. Ezzel végezte levelét s Barna nem látta többé azután.

De megnyugszik-e az ember a változhatatlanban, ha az nem az ő akarata szerint lett változhatatlanná? Nem. Vagy szembehelyezkedik a végzettel vagy egyik ballépést a másik után követi el, azt hivén, hogy cselekedetével más irányt szabhat a sorsnak; vagy legalább ellensulyozhatja az elbillent mérleget. S az erőlködés még jobban megingatja lába alatt a talajt s a cselekvő képességet elzsibbasztja, hogy a számitó ész nem bir többé felülkerekedni. Barna is elvesztette önállóságát egészen. Borban és vásárolt szerelemben próbált gyógyulást keresni s mikor a minden feledtető mámor elfoszlott, csak jobban fájt lelke, csak elhagyatottabbnak érezte magát s ha menekülni próbált az iszapból, csak beljebb süppedt és segélykiáltására nem támadt egy segitő kéz. Lassankint teljes romlás övezte körül. Külsejét elhanyagolta, műterme üres, hajnalban feküdt, délben kelt s este folytatta, ahol elhagyta.

Adósok helyett hitelezőkkel vesződött; s lelki egyensulyát teljesen elvesztette: mikor felkelt elsiratta minden botlását s estére ujra folytatta a régi bünöket. Egy hatalmas lökésre volt szüksége, hogy visszatántorodjon az örvény széléről, mibe már minden pillanatban belezuhanhatott.

Egy átvirrasztott éjszaka után ismételten hozzáfogott, hogy a Julia és saját mellszobrát megmintázza, legalább az agyag hideg képében lehessenek közel egymáshoz; s mint rendesen, most is cserben hagyta muzsája s csak olykor csillant fel keze alatt egy megelevenedett vonás, de az egész mű nem tudott életet nyerni, mint óhajtotta volna. Megtörten roskadt egy székre. Eszébe jutottak első sikerei s végig vonult előtte egész élete az utolsó néhány megalázó hónapig; a szenvedések, mit a szerelem okozott, a boldogság, amit a munka adott s elgondolta, mennyi mindent alkotott volna, ha mint más ember szerencsésebb sorsra születik. S igy...?

Álmatag gondolkozásából gyöngéd érintés riasztotta fel. Szemeit tágra meresztve lépett hátra; gondolatai összezavarodtak. Nem hitt magának s mint ki kisértetet lát, rémülve, szinte magának rebegte: Julia...!

— Igen, az vagyok — felelte a nő és hátravetette sürü fátyolát. Eljöttem hozzád. Szabad vagyok s ha akarod...

— Akarom, akarom... Mindent akarok, a mit te akarsz, sikoltott fel Barna s elkapta a megváltó kezet, mely visszarántotta az örvény fölül és csókolta ajkát, szemét, haját ahol érte, sirt és kaczagott.

Majd hirtelen kibontakozott a szeliden reá fonódó karokból, a félben maradt munkához sietett, keze lázasan rendezte az arczizmokat s a szobor szeliden elnyugodott vonásai olyan erőt fejeztek ki, mint csak egy lélekkel biró lény arcza; s az átszellemült művész ujból karjába vonta a nőt, aki neki üdvössége, megtérő múzsája lett s boldog öntudattal irta bele a szobor talpazatába a szót: „Megigazulás."

Kiadó lakás és bolthelyiség.

Rimaszombatban, az **Andrássy-ut 1-ső számu** házban egy egészséges 3 szobás lakás és egy bolthelyiség **azonnal kiadó.**

Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Finoman örlött

3—3

és

marhasó

is nagyban kapható:

Steinfeld Lászlónénál Miskolczon,

Arany János-utcza 33. sz. alatt.

7—*

Lakások.

Az **Erzsébet-tér 16. szám alatti** emeleti lakás és a **Szijjártó-utcza 45. szám alatt** levő félemeleti lakás

f. évi május hó 1-étől bérbe kiadó.

Értekezni lehet a tulajdonos:

KOHN ADOLF

füszerkereskedőnél, Erzsébet-tér 16. sz. a.

Lakások.

A Tamásfalvi-utczai **DICKMANN**-féle házban **egy 3** és **egy 5 szobás** elsőemeleti **lakás** fürdőszobával és más mellékhelyiségekkel **május 1-ére kiadó.**

Bérbeadó lakás.

Lossonczy-utcza 21. sz. alatti házban két utczai szoba, konyha, kamra, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel és egy darab konyhakerttel **május hó 1-től** bérbe kiadó.

Értekezhetni lehet ugyanott bármikor **Hollósy Józseffel.** 4—x

Gömörmegyei iparvállalat,

mely normális időben közel 500 munkást foglalkoztat, italméréssel, mészárszékkel és vegyeskereskedéssel egybekötött élelmezési üzlete részére 6000 korona forgótőkével rendelkező feltétlenül szakavatott és megbizható

vállalkozót keres.

Ajánlatok személyi körülmények, eddigi működés és referencziák megadásával duplaboritékban „K. N. 9068" jeligére **Jaulus és Társához** (Haasenstein és Vogler) **Budapest** Dorottya-utcza 11. szám küldendők.

Poltári vendéglőm részére nős

csapost

keresek (valláskülömbség nélkül) **május 1-ére.** — Vendéglőmet esetleg bérbe is adom.

KOVÁCS MIHÁLY.

6—6 **(POLTÁR.)**

Hirdetéseket mérsékelt áron **e lap részére** elfogad **a kiadóhivatal Tompa-utcza 10. és**

Ifj. Rábely Miklós

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-utcza 20-ik szám.

Pályázati hirdetmény.

2617. eln. sz. — Rimaszombat r. t. városnál kinevezés folytán megüresedett s a szervezeti szabályrendelet 53. § ának b) pontjával rendszeresitett s a 44. §. szerint az elöljárósághoz tartozó

rendőralkapitányi állás

pályázat utján betöltendő lévén, a vm. alispánjának 5595—915. sz. a. kelt felhatalmazása alapján felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesitésüket, életkorukat, eddigi szolgálatukat, feddhetetlen előéletüket, rendőrségi szolgálatra testileg alkalmas voltukat igazoló bizonyitványnyal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi **május hó 25-ig** hivatalomnál nyujtsák be.

A rendőralkapitányi állás a IX. fiz. osztályba van sorozva s a nyugdijintézetnek rendőralkapitány köteles tagja. — A megválasztandó rendőralkapitány állását a választás jogerőre emelkedése után 15 napra elfoglalni köteles s fizetése az állás tényleges elfoglalása napjától folyósittatik.

Rimaszombat, 1915. május 5.

Dr. Kovács, polgármester.

Csetnekvölgyi Helyiérdekü Vasut Részvénytársaság.

32—1915. szám.

Meghivó

a Csetnekvölgyi Helyiérdekü Vasut Részvénytársaságnak

1915. évi május hó 26-án (huszonhatodikán) **szerdán délelőtt 10** (tiz) **órakor Budapesten, II., Szilágyi Dezső-tér 1. sz. a. (II. em.) tartandó**

RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és az 1914 ik évi mérleg végleges megállapitása.
2. Határozat a tiszta nyereség hovaforditása iránt.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránt.
4. Az igazgatóság megválasztása három évre.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása egy évre.
6. Az igazgatóság, végrehajtó bizottság és felügyelő-bizottság tiszteletdijának megállapitása alapszabályszerü időre.

Budapest, 1915. május hó 3 án.

Az Igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

Aki szavazati jogát gyakorolni kivánja, köteles részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt *Budapesten:* a „Magyar Általános Hitelbank"-nál (V., József-tér 2. sz.), vagy *M/m. Frankfurtban*: a „Dresdner Bank"-nál legkésőbb 8 *nappal* a közgyülés megtartása előtt letenni.

Az államkincstár, Gömör és Kishontvármegye szavazati jogukat a részvények letétele nélkül gyakorolhatják.

Minden tiz részvény egy szavazatra jogosit.

Telefon szám: 52.

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZETE

RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám: 52.

Ajánlom a legujabb rendszerü gépekkel felszerelt, modern berendezésü

könyvnyomdámat és könyvkötészetemet,

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére. **Iskoláknak:** oklevelek, értesitők, bizonyitványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, dijjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapirok, levélboritékok. — **Pénzintézeteknek:** alapszabályok, értékpapirok, részvények és szelvényivek, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és ragczédulák, intőlevelek, levélpapirok és boritékok czégnyomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesitők, meghivók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT" kiadóhivatala.

Izléses munka. Jutányos árak.

Könyvkötészetem: — a legujabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészitését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Gyász-szalagok föliratai gyorsan és izlésesen eszközöltetnek.

Izléses munka. Jutányos árak.

Rimaszombat, 1915. Nyomatott **id. Rábely Miklós Fia** könyvnyomdájában.